

UDSATTE UNGE I HOLBÆK

**Holbæk
Kommune**

mandagmorgen

TÆNKETANKEN

INDLEDNING	3
DELANALYSE 1: KORTLÆGNING AF DE 25-29-ÅRIGE	4
NØGLETAL	4
DYBDEGÅENDE MÅLGRUPPEBESKRIVELSE	16
OPSAMLING PÅ DELANALYSE 1: HVEM ER DE UDSATTE UNGE I HOLBÆK KOMMUNE?	33
DELANALYSE 2: MYTER OM MÅLGRUPPEN	34
MYTE 1	35
MYTE 2	36
MYTE 3	38
MYTE 4	40
MYTE 5	42
MYTE 6	43
OPSAMLING PÅ DE 6 MYTER	44
DELANALYSE 3: INDSATSERNE I HOLBÆK KOMMUNE	45
ANALYSENS FOKUS PÅ DE FIRE KERNEPROBLEMSTILLINGER	46
OVERBLIKKET – INDSATSERNE FRA ET HELIKOPTERPERSPEKTIV	48
I DYBDEN – INDSATSERNES ARBEJDE MED DE FIRE KERNEPROBLEMSTILLINGER	53
INDSPARKET – OPSAMLLENDE PERSPEKTIVER PÅ DET FREMADRETTEDE ARBEJDE	63
KILDER	64
LITTERATUR	64
INTERVIEW	65
ØVRIGE DATA	66

INDLEDNING

Kommunalbestyrelsen i Holbæk Kommune nedsatte i august 2019 et særligt projektudvalg, som har haft til formål at arbejde med den gruppe af unge i kommunen, som ikke kommer i uddannelse eller job. Udvalget betegnes Projektudvalget for Unge og Uddannelse og består af fem politikere fra kommunalbestyrelsen samt en række interessenter med viden om området.

Baggrunden for nedsættelsen af projektudvalget er, at hver fjerde 25-29-årig i Holbæk Kommune har grundskole som højest fuldførte uddannelse – og at 12 pct. af de unge er på passiv offentlig forsørgelse. Projektudvalget har i sit arbejde fundet inspiration i Bikubenfondens debatoplæg ”Unge på kanten – sammen om nye løsninger”, som er udarbejdet af Tænketanken Mandag Morgen, og som tager udgangspunkt i en helhedsorienteret tilgang til udsathed blandt unge.

For at understøtte projektudvalgets arbejde har Tænketanken Mandag Morgen foretaget en analyse, som bl.a. har haft til formål at belyse, hvem de unge, der ikke finder vej til uddannelse eller job, er, og hvad der skal til for at hjælpe flere godt igennem overgangen fra ung til voksen.

Analysen består af tre hoveddele.

I den første del undersøger vi ved hjælp af nøgletal og interview, hvem de udsatte unge mellem 25 og 29 år i Holbæk Kommune er, for at forstå, hvilke karakteristika og udfordringer der kendetegner dem. Nøgletallene for Holbæk Kommune sammenlignes med tallene for fire andre kommuner samt tallene på landsplan for at belyse, hvordan Holbæk Kommune klarer sig på en række centrale indikatorer for udsathed.

I den anden del dykker vi ned i seks forskellige fortællinger, der florerer om udsatte unge i Holbæk Kommune, for at vurdere, i hvilken grad fortællingerne er sande eller falske.

I den tredje del kortlægger vi Holbæk Kommunes indsatser målrettet udsatte unge med henblik på at vurdere, hvilke grupper af unge indsatserne retter sig mod, samt hvorvidt og hvordan indsatserne arbejder med at afhjælpe de mest centrale udfordringer, som udsatte unge kæmper med.

Analysen er blevet præsenteret for projektudvalget samt relevante medarbejdere i Holbæk Kommune ad to omgange: 10. december 2019, hvor resultaterne fra delanalyse 1 blev præsenteret, og 29. januar, hvor resultaterne fra delanalyse 2 og 3 blev præsenteret.

Denne rapport samler resultaterne fra de tre delanalyser. Ved spørgsmål er I velkommen til at kontakte senioranalytiker i Mandag Morgen Mathias Heilesen: mkh@mm.dk.

God læselyst.

Tænketanken Mandag Morgen

DELANALYSE 1: KORTLÆGNING AF DE 25-29-ÅRIGE

I den første delanalyse tegner vi et billede af de 25-29-årige i Holbæk Kommune med udgangspunkt i indikatorerne fra Tænk tanken Mandag Morgens publikation 'Unge på Kanten': ledighed, manglende uddannelse, psykisk sårbarhed, misbrug, kriminalitet og hjemløshed. Det er nogle af de indikatorer, vi fra forskningen¹ ved definerer udsathed og udgør nogle af de udfordringer, som mange unge, der lever et liv på kanten, kæmper med. Ved at kigge på flere indikatorer samtidig anlægger vi en helhedsorienteret tilgang til udsathed i forsøget på at forstå, hvem de udsatte unge i Holbæk Kommune er.

Kortlægningen falder i to hoveddele. I den første del bruger vi forskellige nøgletal til at give et overblik over, hvad der kendetegner de unge mellem 25 og 29 år i Holbæk Kommune. Her sammenligner vi også tallene fra Holbæk Kommune med tre sammenlignelige kommuner samt tallene på landsplan. I andel del undersøger vi ved hjælp af en række interview, hvad der kendetegner de udsatte unges liv, deres udfordringer og behov, for at få et mere fyldestgørende billede af, hvem de udsatte unge i Holbæk Kommune er.

NØGLETAL

I dette afsnit skaber vi først et *overblik* over, hvordan Holbæk Kommunes unge ligger i forhold til de seks indikatorer fra publikationen 'Unge på Kanten': ledighed, manglende uddannelse, psykisk sårbarhed, misbrug, kriminalitet og hjemløshed. Til sidst kigger vi nærmere på de unge, som har stået uden for både uddannelse og beskæftigelse i to sammenhængende år.

TILGANG

Denne del af målgruppebeskrivelsen er blevet til gennem særkørsler, som Mandag Morgen har fået lavet ved Danmarks Statistik. Derudover bruger vi tal fra det Kommunaløkonomiske Sundhedsinformationsgrundlag (KØS), Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

I dataindsamlingen har vi indhentet tal fra de senest tilgængelige år for at tegne et så nutidigt billede af de 25-29-årige i Holbæk som muligt. I forhold til nogle af indikatorerne har vi været begrænset af, at der ikke findes tilgængelige tal for Holbæk Kommune. Vores tilgang er derfor pragmatisk, i den forstand at vi ved hver indikator har udvalgt de tal, som kommer tættest på at måle det, vi er interesseret i.

De unge i Holbæk Kommune bliver løbende sammenlignet med de unge på landsplan og unge fra Køge, Næstved og Slagelse Kommune, som Holbæk Kommune traditionelt sammenligner sig med, fordi de fire kommuner ligner hinanden, bl.a. på forskellige rammevilkår.

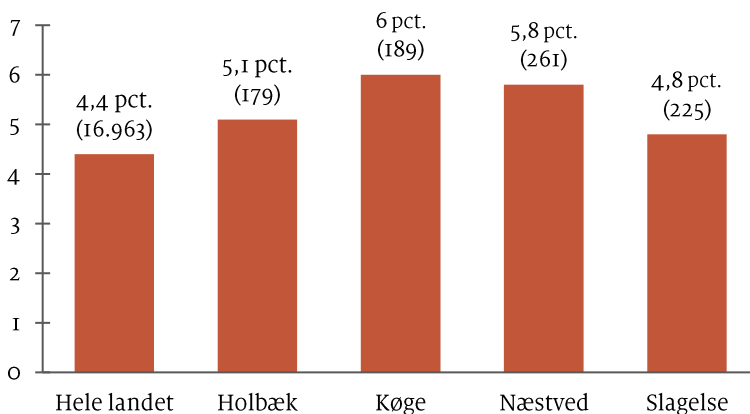
¹ Bl.a. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Rockwool Fonden, Center for Ungdomsforskning og Danmarks Pædagogiske Universitet.

KRIMINALITET

Vi starter med at se på kriminaliteten blandt de unge. Figur 1 viser, hvor mange procent af de 25-29-årige, der fik en dom i 2017. Det absolutte tal er angivet i parentes.

For Holbæk Kommune drejer det sig om 179 unge mellem 25 og 29 år, svarende til 5,1 pct., som fik en dom i 2017. Det er lidt mere end andelen på landsplan, lidt mindre end i Køge og Næstved Kommune og nogenlunde på niveau med Slagelse Kommune. Holbæk skiller sig altså ikke nævneværdigt ud på denne indikator.

Figur 1. Andelen af 25-29-årige, der fik en dom i 2017.

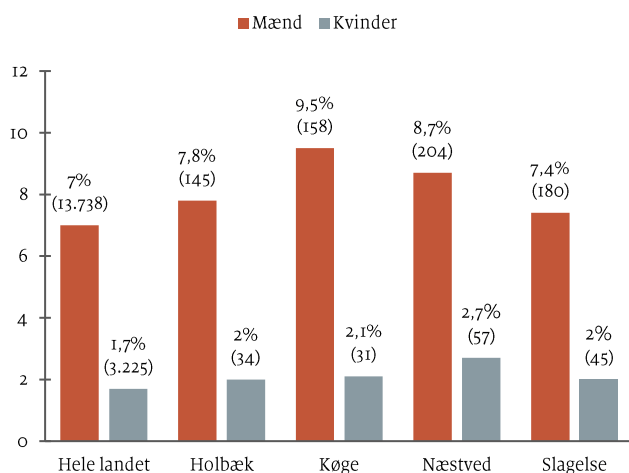

NOTE – N Landsplan = 386.777; N Holbæk = 3.517; N Køge = 3.137; N Næstved = 4.486; N Slagelse = 4.671. Domme dækker over domme for overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og øvrige særlove. Statistikken omfatter dog ikke bøder under 2.500 kr. for færdselslovsovertrædelser og bøder under 1.000 kr. for hovedparten af øvrige særlovsovertrædelser.

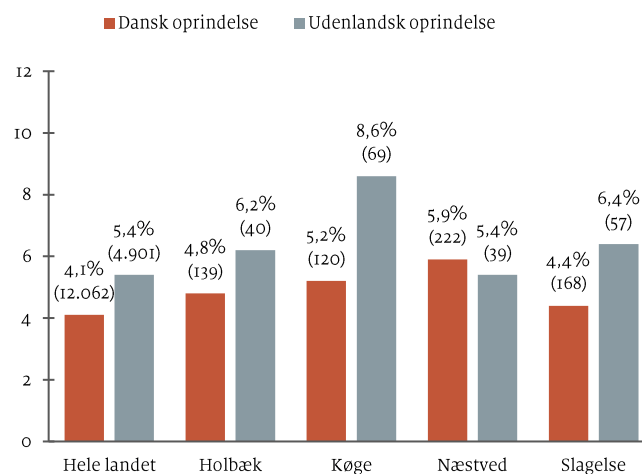
KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2017).

Kigger vi nærmere på kønsfordelingen, viser figur 2 på næste side, at de unge mænd er væsentligt mere kriminelle end de unge kvinder. Både på landsplan og i de fire kommuner. I Holbæk Kommune fik 7,8 pct. af de unge mænd en dom i 2017, mens det samme kun gjaldt 2 pct. af de unge kvinder. Også etnisk oprindelse har betydning for de unges kriminelle adfærd. Figur 3 (ligeledes på næste side) viser, at der blandt unge med udenlandsk oprindelse generelt er en større andel, som fik en dom i 2017, sammenlignet med unge med dansk oprindelse.

Figur 2. Andelen af 25-29-årige, der fik en dom i 2017, fordelt på køn.

Figur 3. Andelen af 25-29-årige, der fik en dom i 2017, fordelt på oprindelse.

NOTE – N Landsplan = 386.777; N Holbæk = 3.517; N Køge = 3.137; N Næstved = 4.486; N Slagelse = 4.671. Domme dækker over domme for overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og øvrige særlove. Statistikken omfatter dog ikke bøder under 2.500 kr. for færdselslovovertrædelser og bøder under 1.000 kr. for hovedparten af øvrige særlovsovertrædelser.

KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2019).

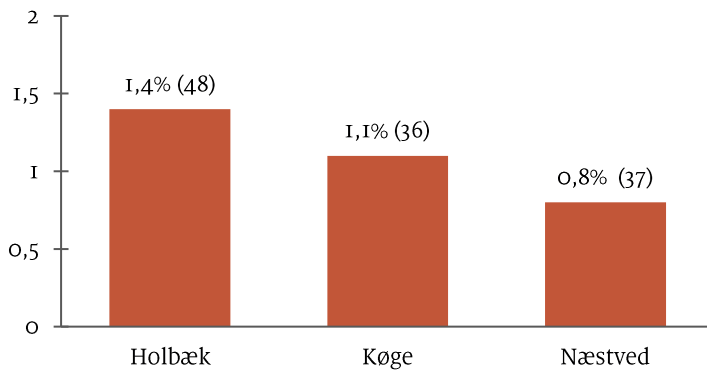
Holbæk Kommune skiller sig altså ikke ud, når man kigger på de unges kriminelle adfærd, men den større andel hos mænd og personer med udenlandsk oprindelse viser, hvor der kan være behov for en mere målrettet indsats.

STOFMISBRUG

I rapporten 'Unge på Kanten' fremhæves misbrug som en af de udfordringer, mange unge, der lever et liv på kanten af samfundet, kæmper med. Der findes ikke offentlige opgørelser over misbrug generelt for målgruppen i Holbæk Kommune. Derfor præsenterer vi i dette afsnit en oversigt over unge i stofmisbrugsbehandling, som er den eneste tilgængelige misbrugsstatistik for Holbæk Kommune. Disse tal findes også for Køge og Næstved Kommune, mens der i Slagelse Kommune og på landsplan ikke er tilgængelige tal.

Figur 4 på næste side viser, at 1,4 pct. af de unge mellem 25 og 29 år i Holbæk Kommune, svarende til 48 personer, var i stofmisbrugsbehandling i 2017. Det er nogenlunde samme andel som i Køge og Næstved, hvor andelen i stofmisbrugsbehandling var henholdsvis lige over og lige under 1 pct.

Figur 4. Andelen af 25-29-årige, der var i stofmisbrugsbehandling i 2017.

NOTE – N Holbæk = 3.517; N Køge = 3.137; N Næstved = 4.486.

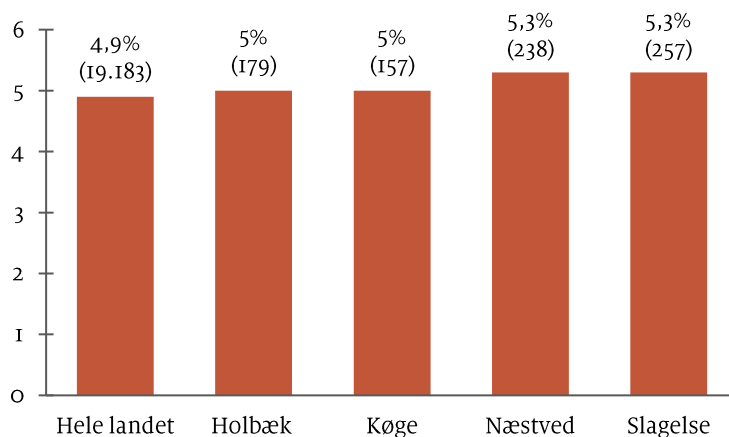
Stofmisbrugsbehandling dækker over den stofmisbrugsbehandling, som kommuner og behandlingstilbud yder til borgere i Danmark efter servicelovens § 101.

KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2019).

PSYKISK SÅRBARHED

Der er mange måder, man kan være psykisk sårbar på. Det omfatter alt fra ensomhed og generel mistrivsel til tunge diagnoser som skizofreni og borderline. Der findes ikke tilgængeligt talmateriale på de mere milde former for psykisk sårbarhed som eksempelvis selvrapporteret mistrivsel. I denne del præsenterer vi i stedet i figur 5 andelen af unge, der har været i psykiatrisk behandling, som kan betegnes som en mere omsiggribende psykisk sårbarhed.

Figur 5. Andelen af 25-29-årige, der modtog psykiatrisk behandling i 2018.

NOTE – N Landsplan = 394.889; N Holbæk = 3.597; N Køge = 3.136;

N Næstved = 4.513; N Slagelse = 4.872. Behandling dækker både over ambulant og stationær behandling.

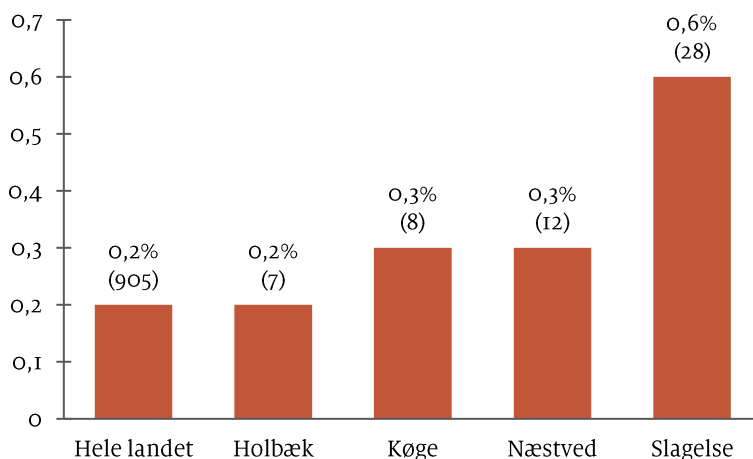
KILDE – Kommunaløkonomisk Sundhedsinformationsgrundlag, KØS (2018).

Her ser vi et meget mere ensartet billede på tværs af kommuner og på landsplan, hvor andelen af unge, der modtog psykiatrisk behandling i 2018, ligger lige omkring 5 pct. I Holbæk Kommune er det præcis 5 pct., svarende til 179 unge, der var i psykiatrisk behandling, enten gennem indlæggelse eller ambulant behandling. Det svarer til, at hver 20. ung har modtaget psykiatrisk behandling.

HJEMLØSHED

Vender vi blikket mod den fjerde indikator for udsathed, nemlig hjemløshed, viser figur 6, at det ikke udgør en stor udfordring i de fire kommuner.

Figur 6. Andelen af 25-29-årige, der er hjemløse.

NOTE – N Landsplan = 394.889; N Holbæk = 3.597; N Køge = 3.136; N Næstved = 4.513; N Slagelse = 4.872. Som hjemløse regnes personer, som ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige boligalternativer, eller som bor midlertidigt og uden kontrakt hos familie, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat.

KILDE – VIVE (2019).

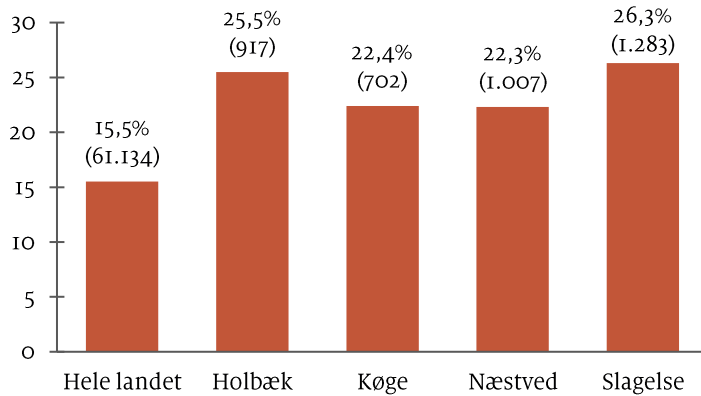
For Holbæks vedkommende er der registreret 7 hjemløse mellem 25 og 29 år i 2019, svarende til 0,2 pct. Tallene kommer fra VIVE's hjemløsetælling i 2019, som er udført på baggrund af henvendelse til en række sociale tilbud og lokale myndigheder i starten af året. Der kan være hjemløse, som ikke bliver registreret i VIVE's optællinger, og derfor er det reelle tal formentlig højere. Men de officielle tal viser altså, at hjemløshed ikke udgør et stort problem blandt de unge i Holbæk Kommune, hvilket hænger godt sammen med, at hjemløshed typisk er et problem i storbykommunerne, særligt Aarhus og København.²

UDDANNELSE

Mens hjemløshed ikke udgør en væsentlig udfordring blandt de unge i Holbæk Kommune, ser det anderledes ud, når man kigger på den femte indikator, manglende uddannelse. Figur 7 på næste side viser, hvor mange unge der har grundskolen som højest gennemførte uddannelse.

² Hjemløshed i Danmark 2019. National kortlægning. VIVE, 2019.

Figur 7. Andelen af 25-29-årige, hvis højest gennemførte uddannelse er grundskolen.

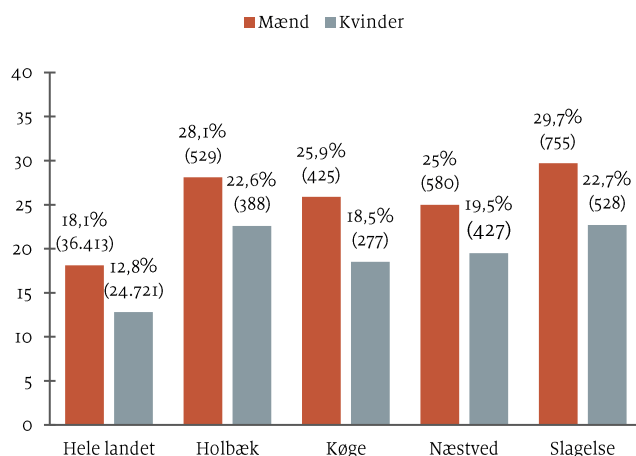
NOTE – N Landsplan = 394.889; N Holbæk = 3.597; N Køge = 3.136; N Næstved = 4.513; N Slagelse = 4.872.

KILDE – Danmarks Statistik (2019).

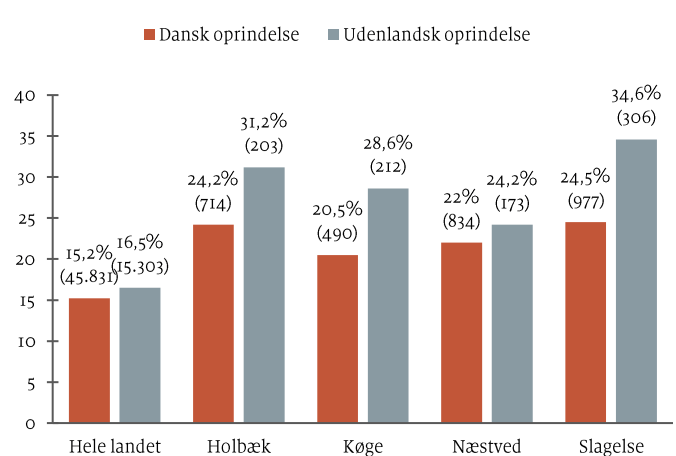
I Holbæk Kommune er det mere end hver fjerde (25,5 pct.) af de unge mellem 25 og 29 år, svarende til 917 personer, som ikke har anden uddannelse end grundskolen. Holbæk klarer sig lidt bedre end Slagelse og lidt dårligere end Køge og Næstved. Men som figur 7 også viser, klarer de unge i Holbæk sig væsentlig dårligere end de unge på landsplan, hvor det er 15 pct., som ikke har anden uddannelse end grundskolen.

Kigger vi nærmere på, hvem de unge, der ikke kommer videre fra grundskolen, er, tegner der sig et billede af, at det i særlig grad er mænd samt unge med anden etnisk oprindelse. Det viser figur 8 og 9 nedenfor.

Figur 8. Andelen af 25-29-årige, hvis højest gennemførte uddannelse er grundskolen, fordelt på køn.

Figur 9. Andelen af 25-29-årige, hvis højest gennemførte uddannelse er grundskolen, fordelt på oprindelse.

NOTE – N Landsplan = 394.889; N Holbæk = 3.597; N Køge = 3.136; N Næstved = 4.513; N Slagelse = 4.872.

KILDE – Danmarks Statistik (2019).

Selvom Holbæk Kommune har en overrepræsentation af unge, der højst har gennemført grundskolen, viser tal fra tidligere år, at udviklingen går i den rigtige retning: I 2015 var det 29 pct. af Holbæk Kommunes 25-29-årige, som ikke havde mere uddannelse end grundskolen. Siden da er tallet faldet en lille smule hvert år.

Trods den positive udvikling siden 2015 er andelen af unge, der ikke har anden uddannelse end grundskolen, forholdsvis høj, og det giver naturligt anledning til at drøfte, hvilken betydning det kan få for beskæftigelsen i Holbæk Kommune. Vi ved fra forskningen, at ufaglærte slår ud i arbejdsløshedsstatistikkerne. Og med den udvikling, vi ser på arbejdsmarkedet med kunstig intelligens, robotter osv., peger alle fremskrivninger på, at ufaglærte får endnu sværere ved at finde plads på arbejdsmarkedet i fremtiden.³

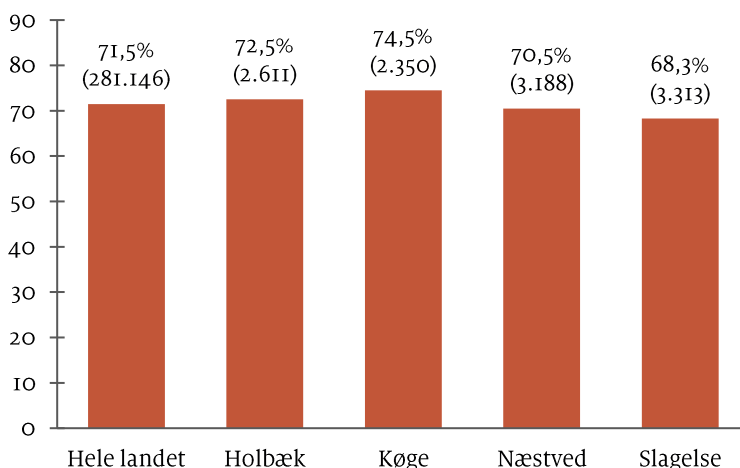
Tallene giver også anledning til at diskutere, hvad det lave uddannelsesniveau blandt Holbæks unge borgere skyldes. Noget af det handler givetvis om flyttemønstre: Hvor flytter de stærkeste unge hen, når de skal tage uddannelse? Og hvis de i høj grad flytter ud af Holbæk Kommune og mod de store uddannelsesbyer, hvad skal man så gøre for at få dem tilbage, når de har fået en uddannelse? Det kan være et muligt fokusområde for Holbæk Kommune.

BESKÆFTIGELSE

Den sidste indikator, vi har kigget på, er beskæftigelse. Figur 10 viser, hvor stor en andel af de unge mellem 25 og 29 år der har arbejdet mindst én time om ugen ved opgørelsestidspunktet i slutningen af november 2018.

Figur 10 viser, at beskæftigelsesprocenten er nogenlunde ens på tværs af kommuner og på landsplan. I Holbæk Kommune er beskæftigelsesprocenten en lille smule højere end på landsplan og i Næstved og Slagelse. 72,5 pct. af de unge Holbæk-borgere er i beskæftigelse, svarende til 2.611 af de unge.

Figur 10. Beskæftigelsesprocenten blandt 25-29-årige.

NOTE – N Landsplan = 393.091; N Holbæk = 3.601; N Køge = 3.155; N Næstved = 4.522; N Slagelse = 4.852. Beskæftigede er personer, der udfører arbejde i mindst én time i referenceugen, enten som lønmodtagere, selvstændige eller medarbejdende ægtefæller.

KILDE – Danmarks Statistik (2018).

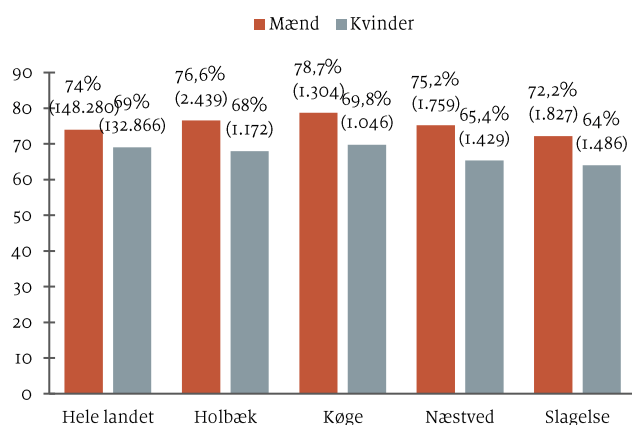
³ Hvordan udvikler beskæftigelsen sig i Danmark? En analyse af forskellige befolkningsgruppers deltagelse på arbejdsmarkedet. Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2019.

Dykker vi yderligere ned i beskæftigelsestallene, som figur 11 viser, er det i højere grad de unge mænd end de unge kvinder, som er i job. For Holbæk Kommune er forskellen på knap 9 procentpoint. Ligeledes viser figur 12, at der er en markant forskel mellem etniske danskere og unge med udenlandsk oprindelse.

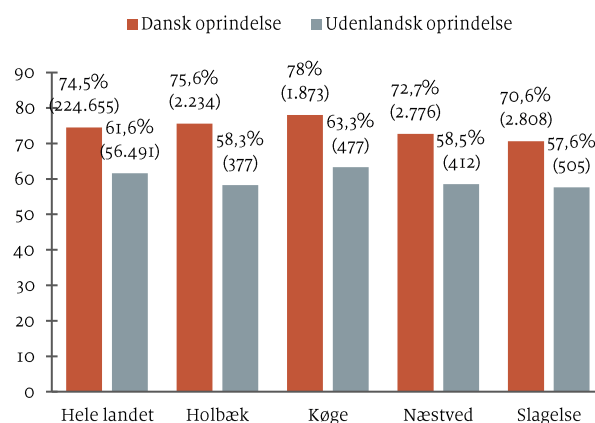
I Holbæk er der tale om en forskel på 17 procentpoint, hvor 75,6 pct. af unge med dansk oprindelse er i beskæftigelse, mens det gælder for 58,3 procent af de unge med udenlandsk oprindelse. Disse mønstre ses også på landsplan og i de tre sammenligningskommuner.

Selvom de unge kvinder og de unge med udenlandsk oprindelse halter bagud, er der tale om en solid andel unge Holbæk-borgere, som har en eller anden form for tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket er positivt. Ligesom med uddannelse er beskæftigelsesfrekvensen steget fra 2017, hvor den lå på 69 pct., og hvor den lå lige under landsplan, til 2018. Også her er der altså en positiv udvikling at spore.

Figur 11. Beskæftigelsesprocenten blandt 25-29-årige, fordelt på køn.

Figur 12. Beskæftigelsesprocenten blandt 25-29-årige, fordelt på oprindelse.

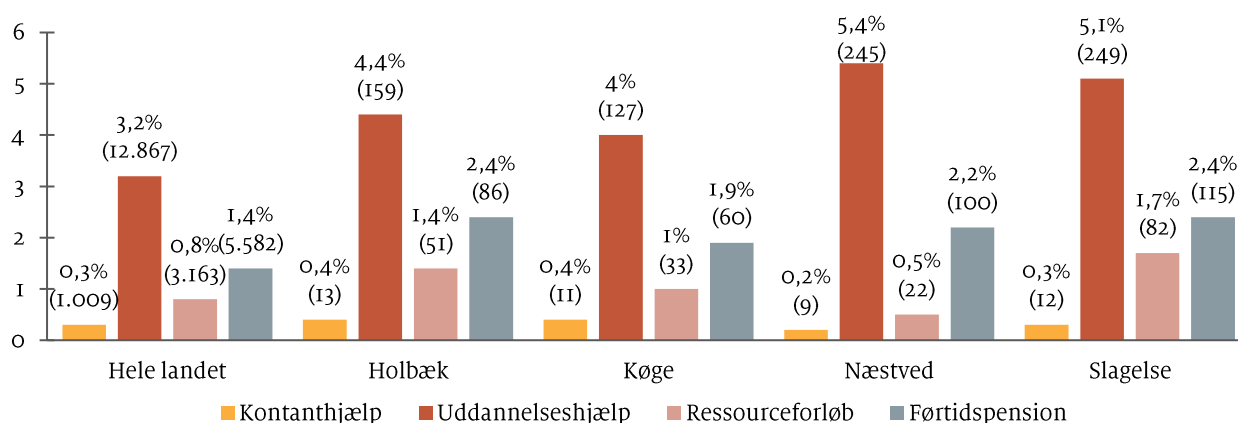

NOTE – N Landsplan = 393.091; N Holbæk = 3.601; N Køge = 3.155; N Næstved = 4.522; N Slagelse = 4.852. Beskæftigede er personer, der udfører arbejde i mindst én time i referenceugen, enten som lønmodtagere, selvstændige eller medarbejdende ægtefæller.

KILDE - Danmarks Statistik (2018).

OFFENTLIG FORSØRGELSE

Vi kigger nu nærmere på de ledige. Figur 13 på næste side viser, hvordan de unge, der ikke er i beskæftigelse, fordeler sig på forskellige ydelsestyper.

Figur 13. Andelen af 25-29-årige, der modtager udvalgte ydelser.

NOTE – N Landsplan = 397.404; N Holbæk = 3.615; N Køge = 3.168; N Næstved = 4.528; N Slagelse = 4.892. Andelen er udregnet på baggrund af gennemsnit for de første 10 mdr. af 2019. I opgørelsen af kontanthjælp er kun de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere medtaget, fordi de jobparate typisk kun er midlertidigt på ydelsen.

KILDE – Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2019).

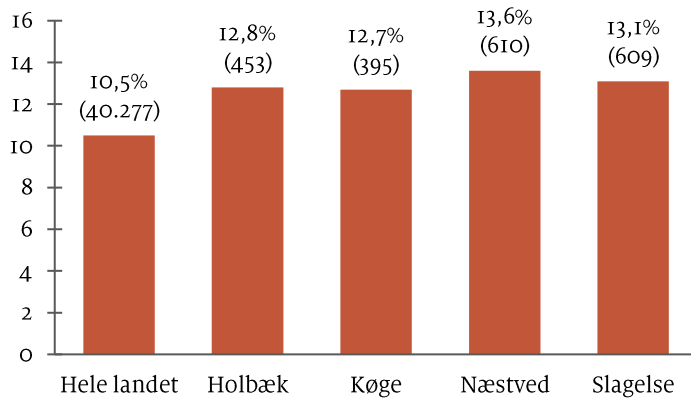
Fordelingen ser meget ensartet ud på tværs af kommuner og på landsplan, selvom der i Holbæk Kommune er en smule højere andel af de unge på hver ydelse sammenlignet med hele landet. I Holbæk Kommune er der 13 unge aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, 159 på uddannelseshjælp, 51 personer på ressourceforløbsydelse og 86 på førtidspension.

UDEN FOR UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE

For at få en større forståelse for, hvem de udsatte unge mellem 25 og 29 år i Holbæk Kommune er, har vi kastet et nærmere blik på de unge, som har stået uden for uddannelse og beskæftigelse i to sammenhængende år. Det er den måde, som bl.a. forskningsinstitutionen Rockwool Fonden definerer udsathed på⁴, og det er også den definition, vi tager udgangspunkt i, når vi taler om "de udsatte unge". Men hvor stor en andel af de unge tilhører denne gruppe? Det giver figur 14 på næste side svaret på.

⁴ Hvad ved vi om udsatte unge? Historik, omfang og årsager. Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2017.

Figur 14. Andelen af 25-29-årige, der har stået uden for uddannelse og beskæftigelse i to sammenhængende år.

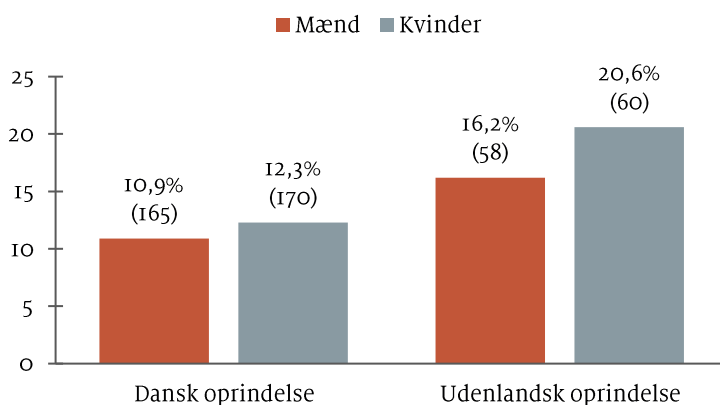
NOTE – N Landsplan = 384.529; N Holbæk = 3.541; N Køge = 3.106; N Næstved = 4.476; N Slagelse = 4.638. Uden for uddannelse og beskæftigelse er opgjort efter de unges socioøkonomiske status ved et nedslag i november 2016 og 2017.

KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2017).

Figuren viser, at der i Holbæk Kommune er 453 unge, som ikke har været i uddannelse eller job de seneste to år, svarende til knap hver ottende af de unge. Andelen er på niveau med Køge og Slagelse, lidt lavere end i Næstved og lidt højere end på landsplan, hvor det drejer sig om godt hver tiende.

I figur 15 nedenunder på illustrerer vi, hvem de unge uden for uddannelse og beskæftigelse i Holbæk Kommune er, og hvordan de unge fordeler sig på etnicitet og køn.

Figur 15. Andelen af 25-29-årige i Holbæk Kommune, der har stået uden for uddannelse og arbejde i to sammenhængende år, fordelt på køn og oprindelse.

NOTE – N = 3.541. Uden for uddannelse og beskæftigelse er opgjort efter de unges socioøkonomiske status ved et nedslag i november 2016 og 2017.

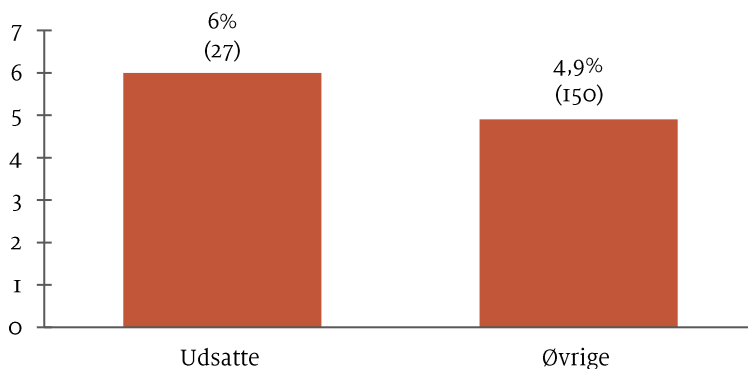
KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2017).

Andelen, der står uden for uddannelse og beskæftigelse, er for det første højere for de unge kvinder end for de unge mænd. Blandt mænd med dansk oprindelse drejer det sig om 10,9 pct., mens det for kvinderne gælder 12,3 pct. Kønsforskellen bliver endnu større, når vi vender blikket mod de unge med udenlandsk oprindelse. Her er det 16,2 procent af mændene, som står uden for uddannelse og beskæftigelse, mens det gælder for 20,6 pct. – svarende til godt hver femte – af kvinderne.

Figuren viser også, at en større andel af de unge med udenlandsk oprindelse end de unge med dansk oprindelse står uden for uddannelse og beskæftigelse, og at særligt de unge kvinder med udenlandsk oprindelse har vanskeligt ved at få fodfæste på uddannelser og arbejdsmarked.

Dykker vi dybere ned i, hvem de udsatte unge er, viser figur 16 nedenunder, hvor stor en andel af de udsatte unge der har fået en dom sammenlignet med alle andre unge i aldersgruppen.

Figur 16. Andelen af 25-29-årige i Holbæk Kommune, der har fået en dom i 2017, fordelt på hhv. udsatte og øvrige borgere.

NOTE – N = 3.541. Udsathed defineres ved at have stået uden for uddannelse og arbejde i to sammenhængende år, hhv. 2016 og 2017. Domme dækker over domme for overtrædelse af straffeloven, færdselsloven og øvrige særlove. Statistikken omfatter dog ikke bøder under 2.500 kr. for færdselslovsovertrædelser og bøder under 1.000 kr. for hovedparten af øvrige særlovsovertrædelser.

KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2019).

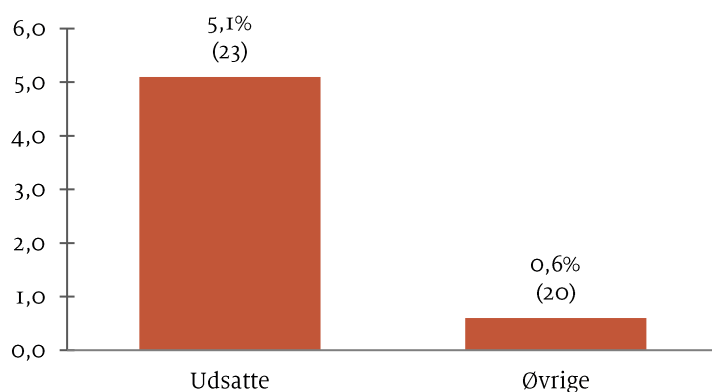
Man kunne måske forvente, at de unge uden for uddannelse og beskæftigelse ville begå væsentlig mere kriminalitet end deres jævnaldrende. Men det ser ikke ud til at være tilfældet. Figuren viser, at der ikke er nogen nævneværdig forskel. 6 pct. af de udsatte unge mellem 25 og 29 år, svarende til 27 personer, fik en dom i 2017. Det gjaldt knap 5. pct. af de øvrige unge i aldersgruppen. Statistikken omfatter alle slags domme. Man kunne derfor forestille sig, at der ved den mere grove kriminalitet ville være større forskel på de udsatte og deres øvrige jævnaldrende. Selvom det skulle være tilfældet, er kriminalitet formentlig ikke den største udfordring blandt de udsatte unge i Holbæk Kommune.

Hvis vi zoomer ind på stofmisbrugstallene, ser billedet en smule anderledes ud. Figur 17 på næste side illustrerer forskellen mellem de udsatte unge og deres øvrige jævnaldrende, når det gælder stofmisbrugsbehandling.

Her ser vi, at der er en markant større andel af de udsatte unge, der var i stofmisbrugsbehandling i 2017, sammenlignet med andre jævnaldrende unge. For de udsatte drejer det sig om 5,1 pct., mens det kun gælder 0,6 pct. af de øvrige unge i Holbæk Kommune. Ligesom det gælder for kriminalitetsstatistikkerne, er der

stadig ikke tale om en alarmerende andel, men det viser, at problemer med stofmisbrug hos 25-29-årige i Holbæk Kommune i høj grad er koncentreret om de unge, der står uden uddannelse og arbejde.

Figur 17. Andelen af 25-29-årige i Holbæk Kommune, der var i stofmisbrugsbehandling i 2017, fordelt på hhv. udsatte og øvrige borgere.

NOTE – N = 3.541. Udsathed defineres ved at have stået uden for uddannelse og arbejde i to sammenhængende år, hhv. 2016 og 2017. Stofmisbrugsbehandling dækker over den stofmisbrugsbehandling, som kommuner og behandlingstilbud yder til borgere i Danmark efter servicelovens § 101.

KILDE – Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2019).

Opsummering på nøgletal

Nøgletallene giver et overblik over, hvem de unge mellem 25 og 29 i Holbæk Kommune er. Kigger vi på de seks indikatorer, viser denne gennemgang, at de unge i Holbæk Kommune i særlig grad er kendetegnet ved et lavt uddannelsesniveau, og at der generelt er en overrepræsentation af unge, som har ringe tilknytning til uddannelse og arbejdsmarked. Her skiller især de unge kvinder med udenlandsk oprindelse sig ud, idet hver femte i denne gruppe står uden for uddannelse og arbejde.

Tallene viser også, at hjemløshed – ifølge de officielle hjemløshedsopgørelser – ikke udgør et stort problem blandt de unge i Holbæk Kommune, mens stofmisbrug og kriminalitet umiddelbart kun udgør et mindre problem både for de unge generelt, og specifikt for de udsatte unge. Nøgletallene viser desuden, at hver 20. ung har været i psykiatrisk behandling og altså kæmper med psykiske udfordringer.

DYBDEGÅENDE MÅLGRUPPEBESKRIVELSE

I den dybdegående målgruppebeskrivelse kommer vi tættere på, hvem de unge er, hvilke udfordringer de står med, og hvilke behov de har.

TILGANG

Denne del af målgruppebeskrivelsen er blevet til gennem 21 dybdegående interview. Det drejer sig om fem sagsbehandlere, 11 støttepersoner til de unge og fem af de udsatte unge selv.

Formålet med at interviewe sagsbehandlerne har været at få et indblik i de formelle strukturer og rammer, som de unge navigerer i, og herunder at forstå, hvilke strukturelle barrierer de unge møder i kommunen.

Støttepersoner indbefatter personer, som yder støtte til de unge i hverdagen. Det kan f.eks. være mentorer, kontaktpersoner, virksomhedskonsulenter og undervisere. Formålet med at interviewe støttepersoner er at få et indblik i, hvilke relationelle, kognitive og sociale udfordringer gruppen af udsatte unge kæmper med. Støttepersonerne kan også give viden om udfordringer i systemet set fra et andet perspektiv end sagsbehandlerne.

De unge, vi har talt med, er unge på uddannelseshjælp eller i ressourceforløb. Formålet med at interviewe de unge er at forstå deres livsverden og at få et indblik i barriererne for, at de kommer i uddannelse eller job.

De 21 interview har vi tværlæst systematisk gennem analyseprogrammet Nvivo, og på den baggrund har vi identificeret de centrale mønstre og tendenser.

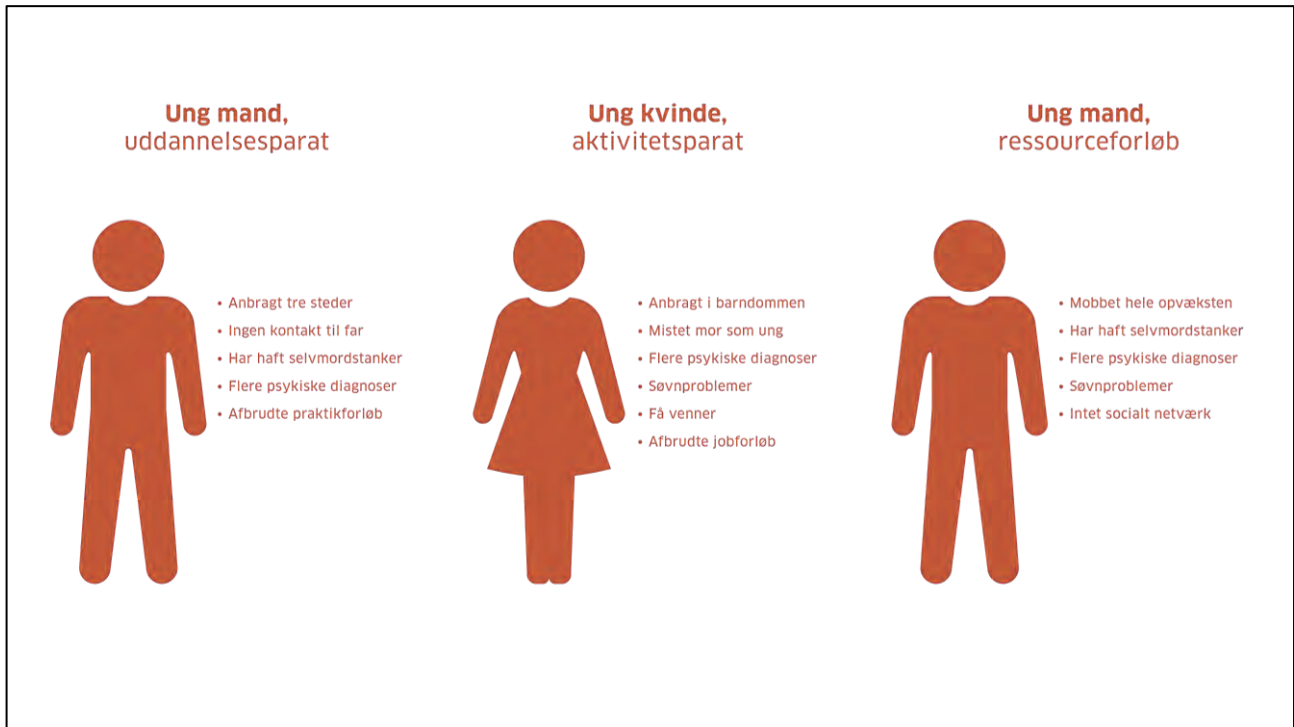
Den kvalitative målgruppebeskrivelse falder i fire dele. Først illustrerer vi kompleksiteten af de unges problemer ved hjælp af en ordsky og silhuetter af tre unge, vi har interviewet. I anden del kigger vi på, hvad der karakteriserer de udfordringer og bump på vejen, som de unge har mødt i deres opvækst. Det leder over til tredje del, hvor vi præsenterer de karakteristika, der kendetegner de udsatte unge i dag. Til sidst har vi identificeret fire forudsætninger, som vi på baggrund af interviewmaterialet samt den generelle forskning på området mener skal indfries, hvis det skal lykkes Holbæk Kommune at hjælpe flere udsatte unge i job eller uddannelse.

Interviewmaterialet viser tydeligt, at de udsatte unge i Holbæk Kommune kæmper med nogle meget komplekse problemer. Det er ofte tilfældet, når vi taler udsatte unge generelt. For at illustrere dette har vi indledningsvis indsat al interviewmaterialet i en ordsky, hvor de ord, der optræder flest gange, også er dem, der fylder mest. Alle fyldord er fjernet, så ordskyen bliver meningsfuld.

17

Kompleksiteten af de unges problemer er også tydelig i de interview, vi lavede med de unge. Det har vi illustreret ved hjælp af tre silhuetter, som repræsenterer tre unge mellem 25 og 29 år, som vi har talt med: en uddannelsesparat ung mand, en aktivitetsparat ung kvinde og en ung mand i ressourceforløb.

Figur 19. Tre unge interviewpersoner.

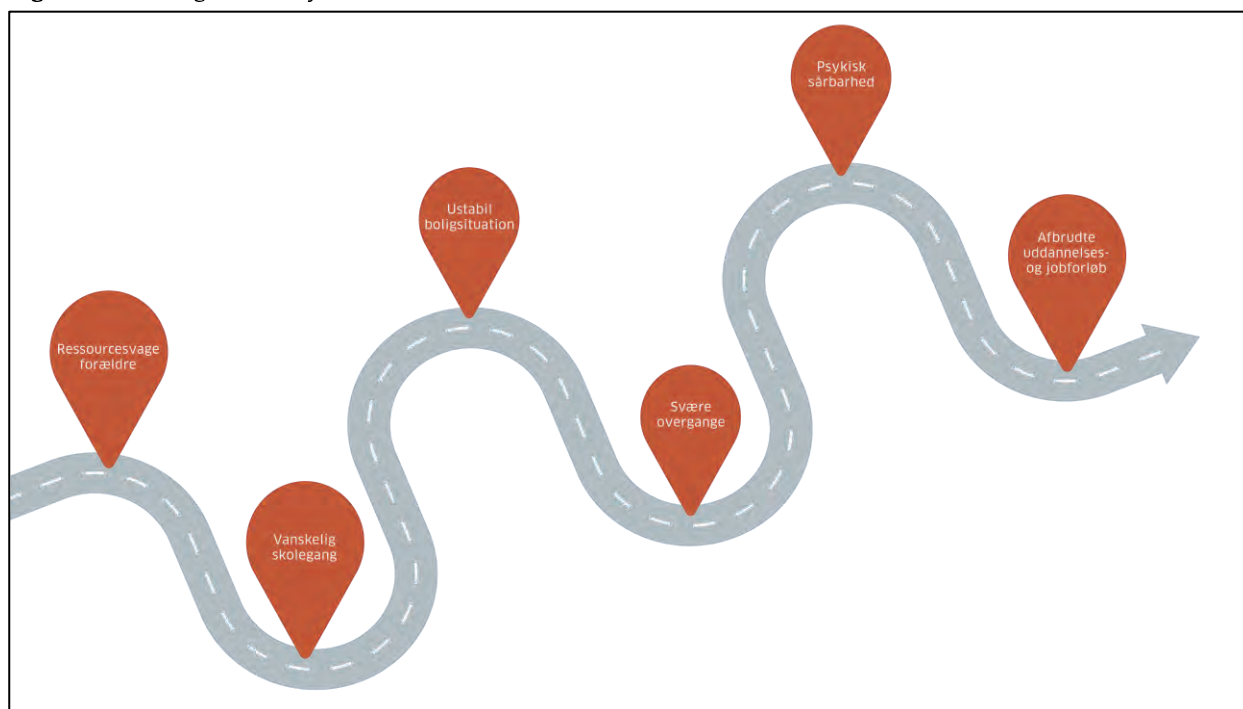

Vi har ud fra hver person oplistet nogle af de udfordringer, de unge selv har fremhævet. Det drejer sig om unge, der har flere psykiske lidelser, har været anbragt, oplever ensomhed, har haft afbrudte jobforløb og selvmordstanker. Silhuetterne viser altså – i tråd med ordskyen – at der er tale om unge med meget komplekse og flerartede udfordringer.

DEL 2: BUMP PÅ VEJEN

I del 2 kaster vi et blik på de unges livsvej for at indkredse, hvilke udfordringer og bump på vejen de unge har mødt i deres barndom og ungdom, før de er havnet der, hvor de er i dag. Livsvejen skal ikke forstås kronologisk, men blot som en illustration af, hvilke udfordringer de unge typisk har mødt. Det er vigtigt at understrege, at de enkelte bump ikke gælder alle unge, der står uden for job og uddannelse, men at det er mønstre, vi har set, når vi har læst på tværs af interviewene. Ved hvert bump har vi fremhævet centrale citater i en boks for at illustrere de væsentligste pointer i analysen.

Figur 20. De unges livsvej.

Første bump: Ressourcesvage forældre

Det første bump, som kendetegner mange af de unges opvækst, er, at de kommer fra ressourcesvage hjem. De beskrives blandt andet som anden- eller tredjegerations kontanthjælpsmodtagere, hvilket giver et billede af, at den sociale arv er slået igennem i mange af tilfældene. Det handler ikke nødvendigvis om, at de unge ikke har fået kærlighed fra deres forældre som børn: Flere af de unge, vi har interviewet, nævner, at de har et godt forhold til deres forældre, og at de stadig besøger dem og holder kontakten. Det handler mere om, at forældrene ikke har haft ressourcerne til at give den nødvendige opbakning og vejledning, når de unge har mødt udfordringer i livet, f.eks. i skolen eller senere i forbindelse med job og uddannelse.

Det siger interviewpersonerne ... om de unges familiebaggrund

"Jeg er vokset op hos min mor, stedfar og to søskende. Vi er en tæt familie med følsomme mennesker. Min mor er førtidspensionist og maniodepressiv, og vi er vokset op med, at hun var syg og på medicin."

- Ung borger i ressourceforløb

"Mange af de unge er anden- eller tredjegerations kontanthjælpsmodtagere."

- Sagsbehandler

"Nogle af de unge kommer fra en opvækst, hvor der har været rigtig dårlig opbakning hjemmefra."

- Sagsbehandler

"De mangler idealer og forbilleder, og familien har heller ikke haft uddannelse og arbejde. Den sociale arv går igen."

- Mentor/kontaktperson

Andet bump: Vanskelig skolegang

Når vi bevæger os videre ud ad de unges livsvej, fremgår det tydeligt i interviewene, at mange af de udsatte unge har haft en vanskelig skolegang. Nogle af de unge har kæmpet med faglige udfordringer som eksempelvis ordblindhed. Men den vanskelige skolegang består ikke nødvendigvis i, at de unge har klaret sig dårligt rent fagligt. Det vanskelige består især i, at de unge har haft det rigtig svært socialt i skolen. Mange af de unge har ikke følt, at de passede ind, og er måske blevet holdt uden for fællesskabet eller udsat for mobning. En af de støttepersoner, som vi talte med, nævnte bl.a., at samtlige af de unge, hun arbejder med, er blevet mobbet i skolen. Mange af de unge har altså allerede i folkeskolen oplevet store nederlag, særligt af social karakter.

Det siger interviewpersonerne ... om de unges skolegang

"Jeg blev mobbet hver dag, fordi de syntes, det var sjovt at se mig tænde af. Og det gjorde jeg selvfølgelig, fordi der var ingen, der gad at høre på mig."

- Ung borger i ressourceforløb

"Jeg er ordblind, så det hele var lidt svært for mig, og jeg hadede at gå i skole."

- Ung uddannelsesparat borger

"Mange af de udsatte unge har forskellige former for ordblindhed. De har lidt mange nederlag og har haft svær indlæring, og mange af dem er blevet mobbet i deres opvækst."

- Virksomhedskonsulent

Tredje bump: Ustabil boligsituation

En tredje faktor, der har kendetegnet de unges livsvej, er, at mange har haft ustabile boligforhold under deres opvækst. Det kan hænge sammen med, at deres familie er flyttet meget rundt, eller at de har været anbragt i forskellige familier eller på forskellige bosteder. Begge de fremhævede citater er fortællinger fra unge, som har boet mange forskellige steder og i flere forskellige kommuner. Den store omskiftelighed i barndommen har været med til at gøre det svært at finde tryghed og en sikker base, både i forhold til skolegang og i forhold til at finde stabile venner.

Det siger interviewpersonerne ... om de unges boligsituation

"Jeg blev født i København, var der i min barndom. Så flyttede jeg til Holbæk i starten af folkeskolen, herefter en afstikker til Jylland og så tilbage til Holbæk. Jeg har været flyttet hjem to gange, inden jeg flyttede til her, hvor jeg bor nu."

- Ung borger i ressourceforløb

"Jeg blev født i København, og så da jeg var 2 år, rykkede vi til en af forstæderne – så var jeg der, til mine forældre blev skilt, da var jeg 9 år. Så flyttede min mor og jeg og søskende ind til Næstved, og der boede jeg i 7 år, indtil jeg blev fjernet fra min mor, og så røg jeg på opholdssted i Holbæk."

- Ung aktivitetsparat borger

Fjerde bump: Svære overgange

Det fjerde bump på vejen indebærer, at rigtig mange af de unge har oplevet de største udfordringer, når de har gennemlevet de store skift, som overgangen fra barn til voksen indeholder. Det kan både være i forbindelse med overgange i skolesystemet, men det kan også være overgange knyttet til boligsituationen, f.eks. i overgangen fra at være anbragt til at komme i egen bolig. De svære overgange hænger sammen med nogle af de andre bump – eksempelvis at de unge ikke har haft forældre, der har kunnet støtte og hjælpe dem på plads i en ny livssituation. Eller fordi de har lidt mange nederlag, som har gjort en ny hverdag enormt

Det siger interviewpersonerne ... om de svære overgange

"Det er ofte gået galt for dem i slutningen af teenageårene. De har måske lige kunnet holde hagen oven vande til efter gymnasiet, og så knækker de."

- Underviser og virksomhedskonsulent

"Jeg var en dygtig elev, fik højt snit og fortsatte på gymnasiet. Der knækkede jeg efter tre måneder og blev indlagt på ungdomspsykiatrik."

- Ung borger i ressourceforløb

vanskelig. Ofte er det i slutningen af teenageårene, når de unge skal ud at stå på egne ben. Det kan være rigtig vanskeligt, hvis man ikke har den robusthed med i bagagen, som de fleste andre unge har.

Femte bump: Psykisk sårbarhed

Som vi senere skal komme ind på, er psykisk sårbarhed i høj grad kendetegnende for de udsatte unge mellem 25 og 29 år, men når vi kigger på de unges livsvej, er et af mønstrene også, at mange af de unge har været psykisk sårbare allerede i deres teenageår. Flere – særligt de mest udfordrede – har fået en psykisk diagnose i deres sene teenageår eller i starten af 20'erne, og det er ofte kommet op til overfladen i forbindelse med de svære overgange, som mange af de unge også har oplevet på deres livsvej. For flere af de unge har den psykiske sårbarhed altså dybe rødder.

Det siger interviewpersonerne ... om psykisk sårbarhed

"Som 18-årig gik jeg ned med stressinduceret psykose og fik konstateret skizofreni. Og siden har jeg ikke lavet noget. Jeg har siddet på min flade."

- Ung borger i ressourceforløb

Sjette bump: Afbrudte uddannelses- og jobforløb

Den sidste tendens, som vi har valgt at fremhæve på de unges livsvej, er, at en stor del af de unge fra slutningen af teenageårene er røget ind og ud af forskellige uddannelses- og jobforløb. De to citater nedenfor er begge fortællinger fra unge, som af den ene eller anden grund ikke har kunnet fastholde et job eller gennemføre en uddannelse. Det betyder selvfølgelig, at de gang på gang har oplevet nederlag, og at de ikke har nået at få en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet eller en uddannelse. Mange af de unge har haft svært ved at finde noget, der passer godt til dem og deres kompetencer, behov og interesser.

Det siger interviewpersonerne ... om afbrudte uddannelses- og jobforløb

"Jeg har haft arbejde på en fabrik i et års tid – den længste fastansættelse, siden jeg blev rigtig syg. Så blev jeg sur på chefen og sagde op på stedet. Så fik jeg arbejde på en grill, men blev afbrudt, da jeg prøvede at starte på universitetet. Siden har jeg ikke haft arbejde."

- Ung borger i ressourceforløb

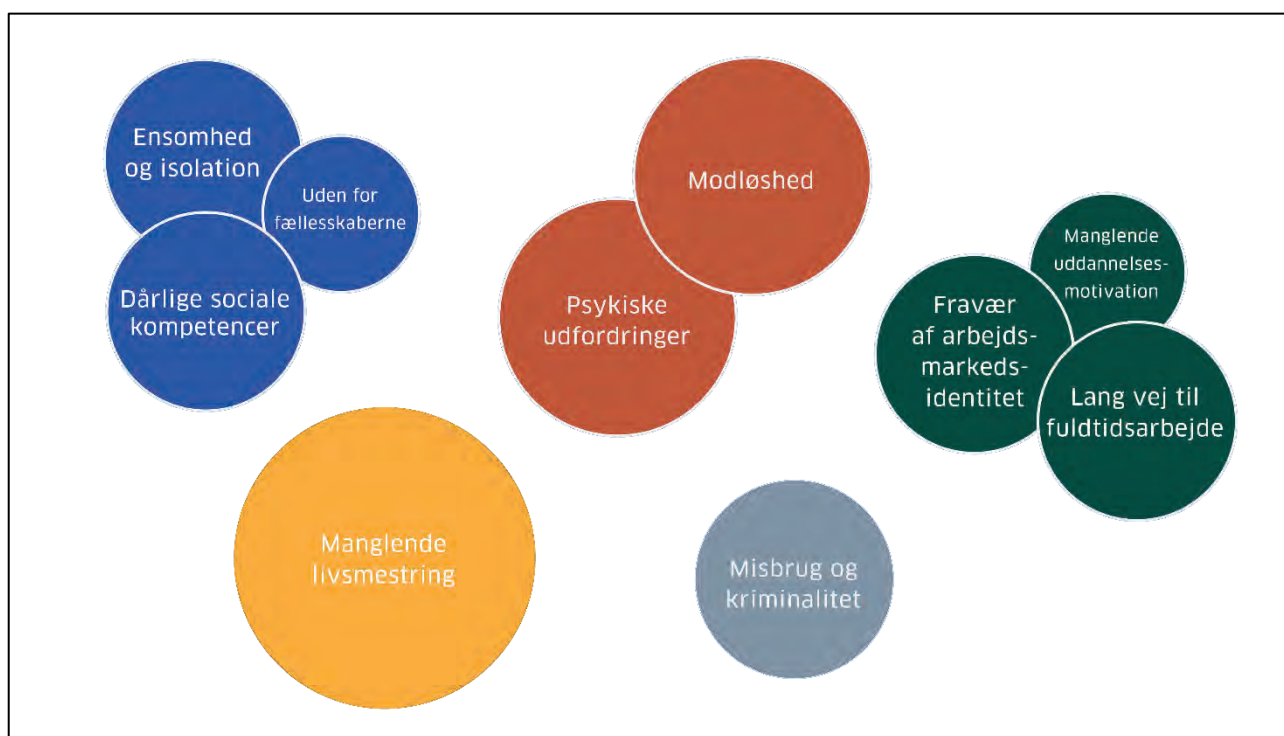
"Jeg har forsøgt at gå i skole og tage uddannelse. Først på teknisk gymnasium. Der knækkede jeg sammen. Så på alment gymnasium i 2,5 år, men knækkede sammen på det tredje år. Så tog jeg nogle ekstra fag for at få en fuld HF. Det har taget mig 9 år at få en gymnasial uddannelse. Jeg prøvede at starte på universitetet, men kunne ikke være der længere end et par uger."

- Ung borger i ressourceforløb

DEL 3: DE UNGE I DAG

Når vi ser på de unges livsvej, får vi indblik i, at de er stødt på udfordringer, der har præget dem. Men hvem er de unge i dag? Hvad kendetegner tilværelsen og udfordringer hos de udsatte unge mellem 25 og 29 år? Det har vi illustreret ved hjælp af nedenstående figur, hvor vi har samlet karakteristika ved de unge i forskellige temaer: de unges sociale liv, deres mentale tilstand, deres uddannelses- og arbejdssituation og til sidst misbrug og kriminalitet samt manglende livsmestring.

Figur 21. Karakteristika ved de unge i dag.

De unges sociale liv

Vi starter med at zoome ind på karakteristika, som alle handler om de unges sociale liv. Her viste interviewene blandt andet, at mange af de unge føler sig ensomme og i nogle tilfælde ender med at isolere sig fra omverdenen. Det skyldes blandt andet, at de unge har et meget begrænset netværk, hvilket ofte hænger sammen med, at de har været igennem flere afbrudte uddannelses- og jobforløb og skiftende boligsituationer.

Den ensomme tilværelse hænger også sammen med de unges sociale kompetencer, som for mange af de unge er begrænsede. De unge kan have svært ved at afkode andre mennesker eller ved at være til stede i større forsamlinger. Som en af de unge i ressourceforløb udtrykker, har han det bedst i små grupper, fordi han efter eget udsagn ikke er god til mennesker. Det afspejler fint den oplevelse, mange af de unge har af at deltage i sociale sammenhænge.

Den sociale usikkerhed betyder også, at en stor del af de udsatte unge ikke deltager i de brede fællesskaber, som mange andre unge deltager i, f.eks. på arbejdspladsen, på uddannelserne eller i foreningslivet. En stor del af de unge søger i stedet fællesskaberne i et virtuelt miljø, f.eks. via deres interesse for computerspil, hvilket kan gøre det endnu vanskeligere for dem at navigere i en social kontekst.

Det siger interviewpersonerne

... om ensomhed og isolation

"Det er få af de unge, der kan fastholde en relation i lang tid. De oplever stor udskiftning i deres sociale omgangskreds, og det gør, at de står meget alene og kan opleve ensomhed."

- Mentor/kontaktperson

"Et af mine mål er at være mere social, for jeg har det med at lukke mig selv inde og sidde med mig selv."

- Ung borger i ressourceforløb

... om dårlige sociale kompetencer

"Jeg har det bedst i små grupper. Det er, fordi jeg ikke er så god til mennesker. Eller i hvert fald mennesker, jeg ikke føler mig tryk med."

- Ung borger i ressourceforløb

"Det sværeste for de unge er deres sociale kompetencer. Jeg oplever, at de har meget svært ved at være en del af et rum med andre – det kan være en stor udfordring."

- Mentor/kontaktperson

... om at stå uden for fællesskaberne

"Mange af de unge er ikke en del af de brede fællesskaber, f.eks. fritids-tilbud eller fritidsjob. Deres fællesskaber finder de måske over deres spil på computeren."

- Frivilligkoordinator

"Læringen i at navigere i en kontekst med andre kommer ikke, når man kun sidder virtuelt. De kan ikke aflæse mimik og får ikke træning i den del. Det kan godt være en udfordring."

- Mentor/kontaktperson

De unges mentale tilstand

Vender vi blikket mod de unges mentale sundhed, viser interviewene igen nogle klare mønstre.

Først og fremmest viser de, at mange af de unge kæmper med psykiske udfordringer. Det bakkes op af en opgørelse fra Holbæk Kommune, der viser, at 111, knap 70 pct., af de 159 unge mellem 25 og 29 år, der er på uddannelseshjælp lige nu, har en psykisk diagnose eller psykiske problemer beskrevet i deres sag. Det fortæller os, at omfanget af de psykiske udfordringer er virkelig stort blandt de udsatte unge.

Desuden viste interviewene, at de unge i stor stil er præget af en form for modløshed. Et gennemgående kendetegn hos de unge er, at de grundlæggende har mistet troen på, at de kan lykkes, og så skal der ikke meget til at vælte dem omkuld. Det betyder ikke, at de unge ikke vil i job eller uddannelse, men flere af dem er simpelthen groet fast, selvtilliden er hevet ud af dem, og det kan virke, som om de har givet op. De har ikke modet eller overskuddet til at tænke positivt om fremtiden.

Det siger interviewpersonerne

... om psykiske udfordringer

"Jeg har lige nu en svær depression, tre personlighedsforstyrrelser og er emotionelt ustabil. Det sidste fylder det meste."

- Ung aktivitetsparat borger

"En del af de lidt ældre unge har angst, depressioner og psykiske diagnoser. Nogle har fået diagnosen stillet, andre er ved at få det. Angsten især fylder en del."

- Mentor/kontaktperson

... om modløshed

"De unge har ikke overskuddet eller motivationen til at drømme. De ser dystert på fremtiden. Og de accepterer der, hvor de er nu. De tænker, chancerne er forspildte."

- Mentor/kontaktperson

"Jeg har svært ved afvisninger, og mit selvværd er meget lavt. Jeg har hele tiden behov for anerkendelse. Det er virkelig irriterende."

- Ung aktivitetsparat borger

"Jeg stoler overhovedet ikke på, at mit praktikforløb bliver godt. Jeg tror bare, at det bliver ligesom alle de andre gange. Så går man der i et par måneder, og så dropper man ud alligevel, for så bliver det for svært. Jeg er bange for, at det bliver en fiasko igen."

- Ung uddannelsesparat borger

De unges uddannelses- og arbejdssituation

Et tredje mønster, der kan spores ud fra interviewene, handler om de unges uddannelses- og arbejdssituation. Her er det tydeligt, at flere af de unge har svært ved at finde ud af, hvad de vil uddannelsesmæssigt.

For en stor gruppe af de unge kan uddannelse virke meget uoverskueligt. Det skyldes, at de ikke orker flere nederlag, men det skyldes også, at de har svært ved at finde frem til, hvad de gerne vil, og hvad de kan finde ud af. Derfor kan vejen til job godt virke mere overskuelig for dem. I den henseende er det positivt, at Holbæk Kommune er begyndt at bløde op for målsætningen om, at 100 pct. af alle unge skal i uddannelse, fordi det simpelthen ikke er realistisk for nogle af de her unge.

Når det gælder de unges jobsituation, er det først og fremmest kendetegnende, at der for flere af de unge – særligt dem med flere komplekse udfordringer – er lang vej til fuldtidsjob. De er på nuværende tidspunkt ikke parate til alt, hvad det indebærer, og en arbejdsuge på måske 10 timer kan føles som fuldtid for dem.

Desuden er det kendetegnende for mange af de unge, at de ikke har nogen arbejdsmarkedsidentitet. De har ikke haft fritidsjob og ved ikke, hvad det vil sige at gå på arbejde med alt, hvad det indebærer. Det gør det rigtig vanskeligt for de unge, når de skal ud i et job- eller praktikforløb, fordi arbejdskultur, normer og socialt samvær ikke er noget, de tidligere har stiftet bekendtskab med.

Det siger interviewpersonerne

... om manglende
uddannelsesmotivation

"Der er en del unge, som ikke forstår rationalet i at tage en uddannelse. Det virker helt uoverskueligt for dem."

- Sagsbehandler

"De fleste unge vil helst i job. De er ikke vilde med at snakke uddannelse. Flere af dem har også brugt alle deres klip og forsøg på at tage en erhvervsuddannelse."

- Sagsbehandler

... om lang vej til
fuldtidsarbejde

"Jeg er i ressourceforløb nu og forsøger at udrede mig til, hvor meget jeg kan arbejde. Jeg ved godt, jeg ikke kan arbejde særlig meget. Måske 2-4 timer om dagen, 1-2 gange om ugen, maksimalt. OG det er svært at opretholde for mig. For mig svarer det til et fuldtidsarbejde."

- Ung borger i ressourceforløb

... om fravær af
arbejdsmarkedsidentitet

"Mange af de unge har aldrig haft et fritidsjob. De har ikke stået i kiosk eller gået med aviser. Så de kender ikke til betydningen af at gå på arbejde. Det sociale, fællesskabet og det at have noget at stå op til."

- Underviser og virksomhedskonsulent

"Mange kæmper med motivationen – og det hænger sammen med, at de ikke har en arbejdsmarkedsidentitet. Det kan hurtigt komme til at lyde, som om de er dovne eller ugidelige, men jeg tror, det hænger sammen med mangel på selvtilid."

- Virksomhedskonsulent

De unges udfordringer med misbrug og kriminalitet

Den næstsidste boble handler om misbrug og kriminalitet. I interviewene med de udsatte unge fyldte det umiddelbart ikke meget, hvilket underbygger Holbæk Kommunes nøgletal, der viser, at misbrug og kriminalitet kun udgør et mindre problem blandt de unge i kommunen.

Dog nævner nogle af personerne omkring de unge kriminalitet og misbrug, når de beskriver de udsatte unge. Det fremhæves, at nogle af de unge, som står uden for arbejde og uddannelse, enten har været eller er rodet ind i kriminalitet eller kæmper med at få bugt med misbrugsproblemer. Dette ligger fint i tråd med, at misbrug og kriminalitet er typiske indikatorer for udsathed.

Udfordringer relateret til misbrug eller kriminalitet kan desuden hænge sammen med, at mange af de unge står uden for de brede fællesskaber såsom foreningslivet og arbejdsmarkedet. Derfor risikerer de at opsøge nogle usunde fællesskaber, f.eks. i kriminelle miljøer eller misbrugsmiljøer, som kan være med til at udfylde et tomrum hos de unge.⁵

Det siger interviewpersonerne

... om misbrug og kriminalitet

"Mange af de unge har komplekse problemer, der er vævet ind i hinanden – f.eks. diagnoser, misbrug og kriminalitet."

- Mentor/kontaktperson

⁵ Første led i fødekæden? En undersøgelse af børn og unge i kriminelle grupper. Justitsministeriets Forskningskontor, 2011.

De unges manglende hverdagsmestring

Det sidste karaktertræk ved de unge handler om deres mangel på hverdagsmestring, hvilket fremgår tydeligt af interviewene. Mange simple hverdagsting, som de fleste mennesker ikke tænker over, kan for de udsatte unge virke fuldstændig uoverskuelige. Det handler om alt fra hygiejne til at tjekke sin e-Boks eller finde ud af, hvordan man transporterer sig fra A til B. Det er altså helt basale gøremål, som spænder ben og vokser sig uoverskuelige for flere af de unge. De mangler robustheden til at møde de udfordringer, der opstår i hverdagen, og håndtere dem. Dette behov kigger vi også nærmere på i næste og sidste del af målgruppebeskrivelsen.

Det siger interviewpersonerne ... om manglende hverdagsmestring

"Noget af det, der stresser en af de unge, jeg arbejder med, det er, at hun skal i bad. Hygiejne er ikke noget, hun har lært."

- Mentor/kontaktperson

"De unge skal støttes i at strukturere deres liv, men også i administrative ting som e-Boks og deres økonomi. De ting, der er banale for andre, er ikke naturlige for dem."

- Mentor/kontaktperson

"Jeg øver mig i ikke at tage hjem til min mor hver weekend. Lige så langsomt skal jeg lære at blive mere uafhængig. Jeg ved godt, at jeg bruger det som en krykke et par dage om ugen, hvor jeg ikke skal tænke på at lave mad, at der står en opvask, eller om der er rodet eller ej."

- Ung borger i ressourceforløb

DEL 4: SYSTEMISKE FORUDSÆTNINGER

I denne sidste del af målgruppebeskrivelsen hæver vi blikket og ser på, hvilke forudsætninger der skal indfries, hvis de unge uden for job og uddannelse skal hjælpes videre. Selvom det ikke har været det primære fokus i interviewene, har vi på tværs af interviewmaterialet identificeret fire konkrete forudsætninger, som sagsbehandlerne, støttepersonerne og de unge selv fremhæver eller efterspørger af systemet. Det drejer sig om tid, kontinuitet, tillidsfulde relationer samt en håndholdt og helhedsorienteret støtte, og de er alle tæt forbundne.

Tid

Den første forudsætning er tid og tålmodighed. Det er først og fremmest vigtigt i de indsatser og tilbud, som henvender sig til de unge. Flere af interviewpersonerne fremhæver, at det nogle gange går lidt for stærkt, og at indsatserne er for kortvarige. For nogle af de unge kan det tage halve eller hele år, før de er i stand til at starte i et praktikforløb, fordi der kan være mange andre udfordringer, der skal tages hånd om først. Vi ved desuden fra forskningen, at tid og tålmodighed er noget af det, der er afgørende for at kunne flytte udsatte grupper ind på arbejdsmarkedet⁶. Derfor er det vigtigt ud fra et strategisk og organisatorisk synspunkt, at man accepterer, at de unge har brug for tid.

Det siger interviewpersonerne ... om tid

"De unge har behov for tid og ro. Nogle gange går det lidt for stærkt – så presser vi dem lidt for meget for at få dem i uddannelse. Der er behov for små skridt."

- Sagsbehandler

"Vi har ikke de unge så lang tid mere. Der skal være hurtigere afklaring. Det synes jeg er ærgerligt – det giver et pres, og vi har brug for tålmodighed."

- Mentor og virksomhedskonsulent

"Nogle af aktiviteterne er for korte – de når ikke at få relationen til medarbejderne, før tilbuddet er slut."

- Mentor og virksomhedskonsulent

⁶ Hvem er de unge på kanten af det danske samfund? Om hverdagsliv, ungdomskultur og indsatser der gør en positiv forskel. Center for Ungdomsforskning, 2015.

Kontinuitet

En anden afgørende forudsætning for at flytte de unge er kontinuitet. Med kontinuitet mener vi særligt kontinuitet i forhold til personerne omkring de unge, f.eks. sagsbehandlere og mentorer og kontaktpersoner. For mange skift kan gøre de unge usikre og utrygge, og fra forskningen ved vi, at skift i sagsbehandler forlænger den tid, det tager at hjælpe udsatte grupper i uddannelse eller job⁷. Selvom vi ved, man har gjort meget i Holbæk Kommune for at sikre, at de unge har så få kontaktpersoner ind i kommunen, som muligt, er der stadig flere unge, som føler, de møder mange forskellige aktører i kommunen. Det er noget af det, der kan være med til at gøre mødet med systemet meget uoverskueligt for de unge.

Det siger interviewpersonerne ... om kontinuitet

"Der er mange afbrudte forløb, hvor de unge får forskellige kontaktpersoner. Der mangler en person, som er gennemgående ligesom sagsbehandleren."

- Mentor og virksomhedskonsulent

"Der er brug for en gennemgående rød tråd og én person, som kan følge dem igennem alt over en længere periode. Fra når de starter i mødet med systemet skal de have én, der følger dem i alt, f.eks. ift. deres misbrugshåndtering, behandling osv."

- Mentor/kontaktperson

⁷ Sagsbehandlerens betydning for udsatte borgers jobchancer. Væksthusets Forskningscenter, 2017.

Tillidsfuld relation

Både tid og kontinuitet hænger uløseligt sammen med den tredje forudsætning for at hjælpe de unge, som handler om, at medarbejderne tæt på den unge lykkes med at opbygge en tillidsfuld relation. Selvom alle de unge, vi har talt med, er glade for deres nuværende sagsbehandler, fortæller flere, hvordan de tidligere er blevet mødt af sagsbehandlere, som f.eks. talte ned til dem eller ikke troede på dem, og at det var meget hæmmende for deres udvikling. Det er naturligvis afgørende for de unge, at de har en sagsbehandler og kontaktperson, som tror på dem, som de føler sig trygge ved, og som, de ved, vil dem det bedste. Det hænger sammen med både tid og kontinuitet, fordi det taget tid at opbygge en sådan relation.

Det siger interviewpersonerne ... om en tillidsfuld relation

"Jeg oplevede et stort pres fra min gamle sagsbehandler. Han gav mig et ubehageligt pres og sagde, jeg var klar til at stå på egne ben – at kommunen ikke ville have noget at gøre med mig mere. Min nuværende sagsbehandler er helt anderledes. Hun er interesseret i mig og viser, hun vil hjælpe mig. Hun sagde, jeg bare skulle tage det stille og roligt. Og så troede hun på mig – nærmest mere, end jeg selv gjorde."

- Ung uddannelsesparat borger

"Jeg føler, min nuværende sagsbehandler taler til mig som person. Jeg føler mig ikke talt ned til – jeg føler mig som et menneske. Ved min tidligere sagsbehandler følte jeg mig som et nummer i en fil."

- Ung borger i ressourceforløb

Håndholdt og helhedsorienteret indsats

Sidst, men ikke mindst, har de unge behov for, at en håndholdt og helhedsorienteret indsats. Håndholdt, fordi mange af de unge netop er kendetegnet ved ikke at kunne overkomme simple dagligdagsudfordringer, såsom at komme fra A til B. Vi talte for eksempel med en virksomhedskonsulent, der fortalte, at han kan se den største forskel, når han tager med de unge ud på praktikstedet, følger dem hele dagen og hjælper dem igennem de udfordringer, der måtte opstå.

Helhedsorienteret, fordi mange af de unges udfordringer er ekstremt komplekse, og der derfor er behov for, at den håndholdte støtte tænkes 360 grader rundt om den unge. Forskning peger blandt andet på, at der opnås en positiv effekt for de unge, når en flerhed af indsatser igangsættes parallelt for at få de unge i uddannelse eller beskæftigelse – for eksempel når en jobrettet indsats (f.eks. virksomhedspraktik) igangsættes samtidig med en social indsats (f.eks. mentor) og en helbredsrettet indsats (f.eks. misbrugsbehandling).⁸

Det siger interviewpersonerne ... om en håndholdt og helhedsorienteret indsats

Der skal både være intensiv hjælp i hjemmet, men der skal også være mere intensiv håndholdt indsats i retning af job og uddannelse.”

- Mentor og virksomhedskonsulent

”For 10 år siden ville de allertungeste have været på et bosted. I dag kan jeg hjælpe dem ca. to timer om ugen – og det er lidt som at slå i en dyne: De har behov for mere hjælp.”

- Mentor/kontaktperson

”Min støttekontaktperson siger, jeg kan kontakte hende hele tiden. ’Husk nu, jeg er på mobilen,’ siger hun. Det er rart at vide, at jeg har noget hjælp i baghånden, hvis der er noget.”

- Ung aktivitetsparat borger

⁸ Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor?. VIVE, 2019.

OPSAMLING PÅ DELANALYSE 1: HVEM ER DE UDSATTE UNGE I HOLBÆK KOMMUNE?

Sammenlignet med situationen på landsplan, så er de unge i Holbæk Kommune i særlig grad kendetegnet ved et lavt uddannelsesniveau, og der er en større gruppe uden for uddannelse og arbejde. Zoomer vi ind på disse unge, der med udgangspunkt i socialforskningen kan betegnes som udsatte, viser både nøgletal og den kvalitative målgruppebeskrivelse, at hverken misbrug eller kriminalitet udgør et stort problem i Holbæk Kommune. Til gengæld kæmper de unge med en række andre komplekse udfordringer. Disse udfordringer skal i mange tilfælde forstås i lyset af de bump på vejen, som de unge har mødt op igennem deres barndom og ungdom. Mange kommer fra ressourcetsvage hjem og har oplevet mange og svære skift, f.eks. i forhold til bolig, uddannelse eller arbejde. En nederlagspræget opvækst er kendetegnende for mange af de unge. Ensomhed, modløshed og generel psykisk sårbarhed kendetegner i dag de unges liv. Mange af de unge står uden for samfundets brede fællesskaber, og en stor del af dem har svært ved at mestre de dagligdagsudfordringer, som andre tager for givet. Derfor er det for mange af de unge også en forudsætning, at de fra systemets side får tid til at udvikle sig, og at de over længere tid møder de samme tillidsvækkende personer, som hjælper dem gennem en håndholdt og helhedsorienteret indsats.

Målgruppebeskrivelsen giver anledning til at overveje, hvor Holbæk Kommune i særlig grad skal sætte ind, og hvilke unge, som kommunen skal fokusere på. Et oplagt næste skridt kunne være at optegne nogle personer, som Holbæk Kommune vil fokusere på. Det kunne f.eks. være de unge kvinder med udenlandsk oprindelse, som i særlig grad står uden for uddannelse og arbejde – her viste tallene, at det drejer sig om hver femte, der ikke har været i uddannelse eller job de seneste to år. En anden relevant persona kunne være den unge mand, som isolerer sig i hjemmet uden anden social kontakt end via computeren.

I den tredje og sidste delanalyse beskriver vi netop de nuværende indsatser og tilbud i Holbæk Kommune, og det giver formentlig anledning til at overveje, hvor kommunen står stærkt, og hvilke indsatser og tilbud kommunen stadig har til gode at iværksætte. Før vi når dertil, vender vi blikket mod anden del af analysen, der afdækker nogle af de myter og fortællinger, der eksisterer, om de udsatte unge i Holbæk Kommune.

DELANALYSE 2:

MYTER OM MÅLGRUPPEN

Politiske beslutninger og konkrete kommunale indsatser bygger på viden, man har om de mennesker, man gerne vil skabe forandring for. I Holbæk Kommune florerer der en masse fortællinger om de udsatte unge – nogle har måske noget på sig, andre har ikke – men den usikkerhed, der kan være herom gør, at der er en risiko for, at man træffer en forkert beslutning, vælger et galt fokus eller iværksætter en indsats, som ikke virker.

I dette afsnit kaster vi os derfor over nogle af de myter eller fortællinger, der florerer, for at afdække, om de har noget på sig. Man kunne kalde det en form for dybdegående faktatjek, der skal give en mere sikker viden om, hvad der er op og ned, når vi taler om denne gruppe af unge.

Konkret har vi udvalgt seks myter om de udsatte unge, som vi går i dybden med. Disse myter er valgt, dels fordi deres afklaring kan have betydning for den måde, man arbejder med målgruppen, og dels fordi vi har haft mulighed for at indhente data, som kunne afklare dem.

De seks udvalgte myter lyder:

Myte 1: De unge på uddannelseshjælp skal bare tage sig sammen. Det handler mere om ugidelighed, forkælelse og dårlig opdragelse end om psykisk sårbarhed eller andre udfordringer.

Myte 2: En stor del af de udsatte unge er ordblinde, og ordblindheden har ført til andre problemer i deres liv.

Myte 3: I de små byer og landområderne bor der forholdsmeæssigt flere udsatte unge end i Holbæk by.

Myte 4: Der er en overrepræsentation af udsatte unge i Holbæk, fordi kommunen har mange opholdssteder for unge. De anbragte unge bliver boende i Holbæk, når de flytter i eget hjem, i stedet for at flytte tilbage til deres hjemkommune.

Myte 5: De udsatte unge har næsten altid en eller flere psykiatriske diagnoser.

Myte 6: De udsatte unge er ensomme og står uden for fællesskabet. Hvis de engagerer sig i et fællesskab, er det ofte usunde fællesskaber omkring kriminalitet eller misbrug.

Tilgang

Vi har undersøgt myterne ved hjælp af tre kilder:

For det første har vi indhentet eksisterende forskning på området. For det andet har vi indhentet tal fra Holbæk Kommune, hvor det har været relevant og muligt. For det tredje har vi foretaget interview med forskellige medarbejdere i og uden for kommunen samt med udsatte unge.

MYTE 1

Myte 1: De unge på uddannelseshjælp skal bare tage sig sammen. Det handler mere om ugidelighed, forkælelse og dårlig opdragelse end om psykisk sårbarhed eller andre udfordringer.

Den første myte, vi har undersøgt, lyder, at hovedårsagen til, at de unge på uddannelseshjælp ikke kommer i arbejde eller uddannelse, skal findes i deres ugidelighed og manglende motivation. Denne myte indeholder mindst to påstande om de unge på uddannelseshjælp. For det første at de ikke har nogen motivation for at begynde på en uddannelse eller et arbejde. For det andet at de ikke møder andre barrierer eller problemer end netop denne manglende motivation. Myten siger altså, *at de unge godt kan, men ikke vil*. Vi har undersøgt myten ved hjælp af to spørgsmål:

1. Vil de unge på uddannelseshjælp gerne i uddannelse eller job?
2. Kan de unge på uddannelseshjælp komme i uddannelse eller job?

I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de unge gerne vil, viser forskningen, at manglende motivation er et problem for nogle få unge, men langt fra for alle. En undersøgelse fra Randers Kommune og Silkeborg Kommune rapporterer, at størstedelen af de unge på uddannelseshjælp har et mål om at øge deres indtægter ved f.eks. at finde et job eller påbegynde en uddannelse. Kigger vi på de unges selvrapporterede motivation, tyder undersøgelsen på, at de fleste på uddannelseshjælp har et ønske om at komme i uddannelse eller få et arbejde.

Omvendt peger effekten af økonomiske incitamenter på, at manglende motivation spiller en rolle for nogle af de unge på uddannelseshjælp. En undersøgelse fra Beskæftigelsesministeriet har nemlig konkluderet, at indførelsen af uddannelseshjælpen og dermed en lavere ydelse til unge uden erhvervskompetencegivende uddannelse fik flere unge i uddannelse og arbejde.⁹ Effekten forklares med, at den økonomiske gevinst ved at tage et arbejde steg, og de unge ikke længere mistede penge ved at gå fra kontanthjælp til SU. Det kan altså tyde på, at der for nogle unge er tale om manglende motivation og dermed dovenskab og ugidelighed, som myten tilsiger. En vigtig pointe i den forbindelse er dog, at det ikke er alle unge, som reagerer lige stærkt på økonomiske incitamenter. De udsatte unge, som reagerer stærkest, er nemlig typisk dem med færrest udfordringer.¹⁰

I Holbæk peger flere af de personer, vi har talt med, på, at der for nogle unge mangler økonomisk motivation for at komme i uddannelse. En støtte-/kontaktperson forklarer, at *"når man er aktivitetsparat, kan man få et tillæg, aktivitetsydelse. Det har man gjort for ikke at fastholde folk i fattigdom, men så er det svært at overgå til SU, fordi så mister de faktisk penge. Det bliver en slags økonomisk straf, der ikke motiverer dem."* Det taler for, at det i nogle tilfælde er motivationen, der mangler, men i grove træk tegner vores interview et billede af, at hovedparten af de unge på uddannelseshjælp har en grundmotivation for at komme i uddannelse eller arbejde. En sagsbehandler fortæller blandt andet, at *"de rigtig gerne vil. Mange af dem ved ikke hvordan, men de gad godt at have et helt almindeligt liv. Det er deres højeste ønske. Det er ikke, fordi de er dovne."*

Det indtryk, der efterlades hos de ansatte i Holbæk Kommune, er altså, at de fleste unge på uddannelseshjælp har et grundlæggende ønske om at forandre deres situation – at de gerne vil. Årsagen til, at disse unge

⁹ Analyse af kontanthjælpsreformens effekt på overgangen til kontanthjælp for unge i beskæftigelse og uddannelse. Beskæftigelsesministeriet analyseenhed, 2017.

¹⁰ Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor?. VIVE. 2019; Holder påstandene? Gennemgang af det empiriske grundlag for beskæftigelsesreformerne Tal og Analyse, 2017.

står uden for uddannelse og arbejde skal snarere findes i, at de ikke *kan*. Det forklarer blandt andre en af kommunens sagsbehandlere: *"De vil gerne. Man kan godt have nogle enkelte, der ikke gider, men ellers vil de rigtig gerne. Hvis de kunne. Men mange har tabt modet. De har svært ved at se deres ressourcer. De mangler at blive talt op, og de har ikke troen på sig selv."* Det hænger selvfølgelig sammen med det billede, som målgruppebeskrivelsen tegnede, af udpræget psykisk sårbarhed og modløshed blandt de unge, og det kan nemt forveksles med manglende motivation, men som oftest skyldes de mange sociale og faglige nederlag, som har præget flere af de unges liv. Det bakkes op af forskningen på området, der viser, at de unge oftest kæmper med andre problemer ud over deres motivation.¹¹

Opsummering

Det samlede billede er altså komplekst – og det vil det nødvendigvis være, når man behandler så stor og blandet en gruppe, som der er tale om her. Interviewmaterialet tegner dog et tydeligt billede af, at det for hovedparten af de unge handler mere om, at de ikke *kan*, frem for at de ikke *vil*, selvom der naturligvis findes unge, der ikke gider. Forskningen tegner et billede af, at manglende motivation særligt udgør hovedproblemet for de stærkeste grupper af unge på uddannelseshjælp, men at det er meningsløst at reducere alle de unges problemer til et spørgsmål om ugidelighed. Mange af de unge kæmper nemlig med en lang række udfordringer, som udgør en barriere mellem dem og en uddannelse eller et job. Samlet set må myten derfor siges at være mere falsk end sand.

MYTE 2

Myte 2: En stor del af de udsatte unge er ordblinde, og ordblindheden har ført til andre problemer i deres liv.

Ordblindhed er et af de problemer, som bliver nævnt gang på gang, når vi taler med sagsbehandlere, støtte-/kontaktpersoner og de udsatte unge fra Holbæk Kommune. Fortællingen lyder, at der er mange ordblinde blandt de udsatte unge, og at ordblindheden har haft en negativ indvirkning på andre aspekter i deres liv. For at afdække denne myte har vi undersøgt to spørgsmål:

1. Er en stor andel af de udsatte unge ordblinde?
2. Har ordblindheden ført til andre problemer i de unges liv?

Når vi kigger på de unge på uddannelseshjælp, viser tal fra Holbæk Kommune, at 19 pct. af de unge, som er blevet screenet, er ordblinde.¹² Det er væsentlig mere end den gennemsnitlige fordeling i befolkningen, som ligger omkring 7 pct.¹³ Det underbygger altså, at en stor del af de udsatte unge i Holbæk er ordblinde. Det er i øvrigt et billede, som bekræftes af forskningen, der viser, at en forholdsvis stor del af udsatte også er ordblinde.¹⁴

¹¹ Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge?. Center for Ungdomsforskning, 2017; Motiveret beskæftigelse. Center For Social Nytænkning, 2018.

¹² Bemærk, at tallet er et udtryk for, hvor mange ordblinde der findes blandt de *screenede* unge på uddannelseshjælp, som er mellem 25 og 29 år. Hvis man antager, at de ikke-screenede unge i målgruppen, der fremgår af vores data, er lige så ordblinde som voksenbefolkningen (ca. 7 pct.), så vil resultatet være en ordblindeandel på ca. 15 pct. i målgruppen.

¹³ Se blandt andet: Danskernes læsefærdigheder. En undersøgelse af 18-67-åriges læsning af dagligdags tekster. Projekt Læsning - Undervisningsministeriet, 1991; Let vejen - til uddannelse for ordblinde børn og unge. Egmont Rapporten, 2018.

¹⁴ Unge uden uddannelse – hvordan får vi alle unge med?. Cevea, 2019.

Men har det også været en katalysator for andre problemer i de unges liv? Det er et stort forskningsfelt, og der findes mange forskellige bud på, hvilke konsekvenser ordblindhed har. Tal fra Egmont Fonden viser, at 69 pct. blandt ordblind unge mellem 25 og 26 år har en ungdomsuddannelse. Til sammenligning gælder det 81 pct. af deres jævnaldrende.¹⁵ Ordblindhed ser altså ud til at påvirke de unges uddannelseschancer – og med god grund, forklarer Carsten Elbro, der er professor i læsning ved Københavns Universitet: "Læsning er en nødvendighed på alle uddannelser. Hvis man har læsevanskeligheder, får man også vanskeligere end andre ved at gennemføre en uddannelse." Det lavere uddannelsesniveau har desuden en række afledte effekter på blandt andet jobmuligheder og indkomst.¹⁶ Det tegner et billede af, at ordblindhed som minimum har negative konsekvenser for de unges socioøkonomiske situation.

Rapporten fra Egmont Fonden peger også på, at ordblindhed kan have negative konsekvenser for de unges trivsel. En del ordblind har oplevet, at de på grund af deres ordblindhed har følt sig usikre, dumme, misforstået og i perioder været uden lyst til at komme i skole.

I forskningen findes også en klar sammenhæng mellem ordblindhed og adfærdsvanskeligheder, f.eks. kriminalitet. Der findes dog ikke tilstrækkeligt belæg for at konkludere, at ordblindhed fører til adfærdsvanskeligheder. Det tyder nærmere på, at der skulle være noget mere bagvedliggende hos de unge, der fører til både ordblindhed og adfærdsvanskeligheder. Hvad denne bagvedliggende faktor skulle være, giver forskningen dog ikke svar på. Derfor er det vanskeligt at sige noget entydigt om sammenhængen mellem ordblindhed og adfærdsvanskeligheder – ud over at den findes.¹⁷

Ordblindhed kan altså som minimum være katalysator for både lavere uddannelse og dårlig trivsel. Carsten Elbro peger dog på, at en tidlig udredning kan mindske nogle af de negative konsekvenser, da "en sen udredning betyder, at ordblindheden får længere tid til at påvirke selvopfattelsen negativt. En sen udredning betyder også, at der er større risiko for, at eleven udvikler uproduktive læse- og skolestrategier."

På landsplan tyder det desværre på, at man ikke er så god til at opdage ordblindhed i tide. Ifølge Egmont Rapporten er 42 pct. af unge ordblind først blevet testet og erklæret ordblind, efter de fyldte 14 år.¹⁸ Noget tyder på, at det også i et vist omfang er et problem i Holbæk. Det fortæller Lonni Nielsen Moesby, udviklingschef hos AOF-center Sjælland, som blandt andet er ansvarlig for at screene de unge, der visiteres til uddannelseshjælp i Holbæk Kommune, for ordblindhed: "Vi fanger mange ordblind her, som ikke er blevet fanget før".

Opsummering

En stor andel af de udsatte unge i Holbæk Kommune kæmper med ordblindhed, og vores kortlægning peger på, at ordblindhed både kan påvirke de unges trivsel og føre til lavere uddannelsesniveau, hvilket kan virke negativt på både jobmuligheder og indkomst og dermed de unges socioøkonomiske status. Det kan ikke udelukkes, at ordblindhed også kan føre andre problemer med sig, men på baggrund af forskningen er det ikke muligt at slå fast. Til gengæld ved vi, at en tidlig udredning kan være med til at mindske de udfordringer, som børn med ordblindhed kan støde på. Både på landsplan og i Holbæk Kommune tyder det dog på, at de unges ordblindhed i nogle tilfælde opdaes meget sent.

¹⁵ Let vejen - til uddannelse for ordblind børn og unge. Egmont Rapporten 2018.

¹⁶ Ordblindhed. Gellert, Anna Steenberg, Mads Poulsen, and Carsten Elbro, 2018 i *Samfundsøkonomien 1* (2018).

¹⁷ For gennemgang af litteraturen se: Reading Disabilities, Behaviour Problems and Delinquency: a review. Gellert & Elbro, 1999.

¹⁸ Let vejen – til uddannelse for ordblind børn og unge. Egmont Rapporten, 2018.

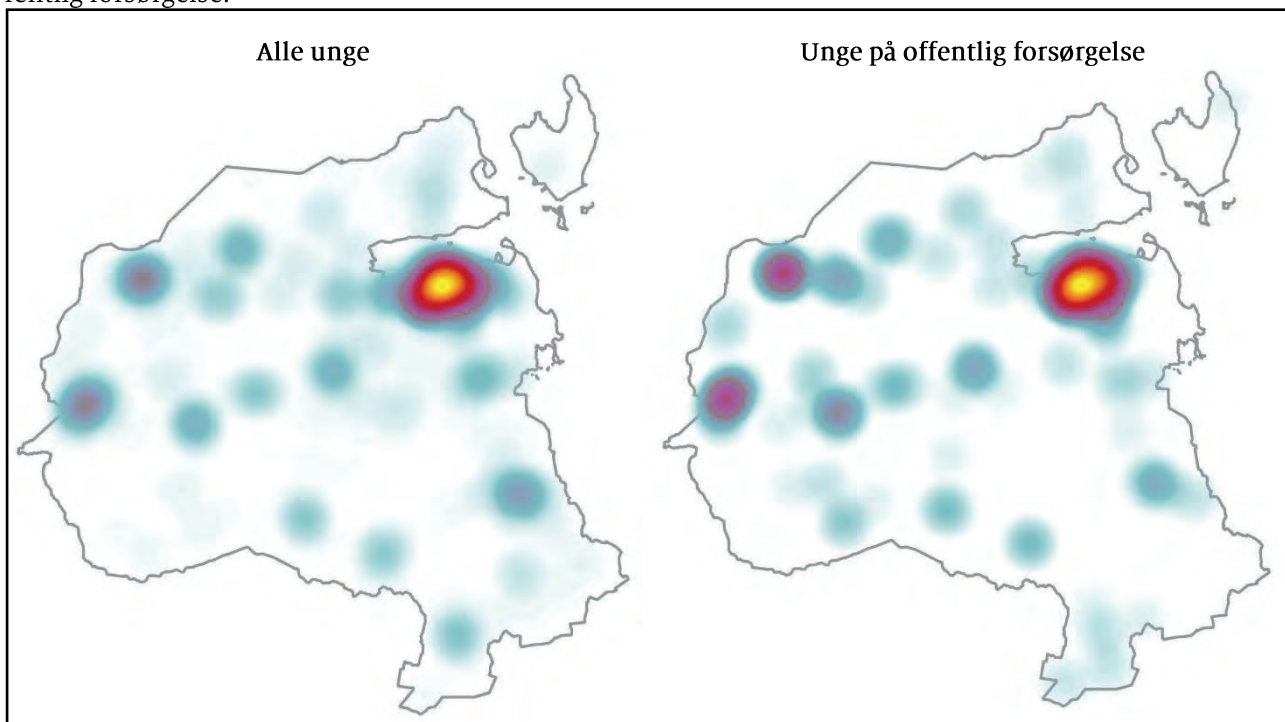
MYTE 3

Myte 3: I de små byer og landområderne bor der forholdsmæssigt flere udsatte unge end i Holbæk by.

Hvor bor de udsatte unge? Det er et vigtigt spørgsmål at kende svaret på, når man som kommune ønsker at målrette sine indsatser og hjælpe flere i job eller uddannelse. I Holbæk Kommune lyder fortællingen, at der bor forholdsmæssigt flere udsatte unge i de små byer og landområderne end i Holbæk by. Det har vi undersøgt ved hjælp af en kortlægning af, hvor de 25-29-årige på offentlig forsørgelse bor.

Figur 22 nedenfor viser henholdsvis, hvor alle de 25-29-årige i Holbæk Kommune bor i kommunen, og hvor de 25-29-årige på offentlig forsørgelse bor. Jo mere farverne på kortet bevæger sig fra blå til rød og videre mod gul, desto flere unge bor der i området.

Figur 22. Geografisk fordeling af 25-29-årige i Holbæk Kommune, fordelt på hhv. alle unge og unge på offentlig forsørgelse.

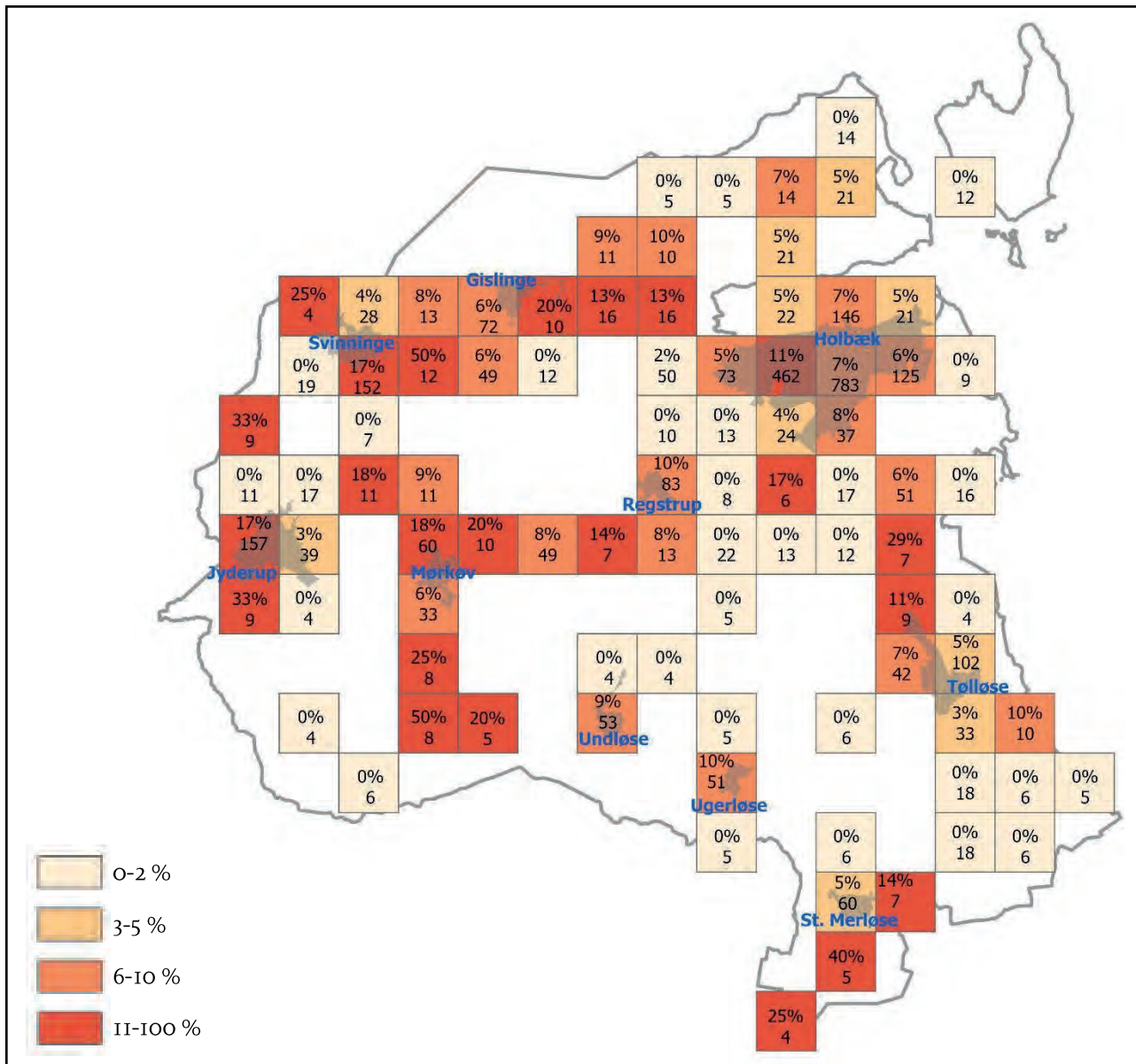
NOTE – N = 3.852. Offentlig forsørgelse dækker over uddannelseshjælp, ressourceforløbsydelse, førtidspension og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

KILDE – Holbæk Kommune (2019).

Kigger man på alle unge mellem 25 og 29 år i Holbæk Kommune (til venstre i figur 22), ser man, at de unge særligt er centreret omkring Holbæk by, men også at der bor en del unge i de små byer og landområderne, særligt Svindinge og Jyderup, som findes til venstre på kortet. Disse to byer samt Mørkøv bliver dog mere tydelige, når vi kigger specifikt på de unge på offentlig forsørgelse (til højre i figur 22), hvilket antyder, at disse unge er overrepræsenteret i denne del af Holbæk Kommune.

Figur y underbygger denne pointe. I figuren er Holbæk Kommune inddelt i 2x2 km²-kvadranter, og inden for hver af disse er det angivet, hvor stor en andel af de 25-29-årige der er på offentlig forsørgelse. Under hver andel kan man desuden aflæse, hvor mange 25-29-årige der bor i den pågældende kvadrant.

Figur 23. Andelen af 25-29-årige, der er på offentlig forsørgelse inden for hver 2x2 km²-kvadrant i Holbæk Kommune.

NOTE – N = 3.852. Offentlig forsørgelse dækker over uddannelseshjælp, ressourceforløbsydelse, førtidspension og aktivitetsparate kontant-hjælpsmodtagere. De absolutte antal 25-29-årige per kvadrant er angivet under hver andel. Kvadranter med under 3 unge er ikke medtaget.

KILDE – Holbæk Kommune (2019).

Gennemsnittet for 25-29-årige på offentlig forsørgelse i Holbæk Kommune er på 8,2 pct. Kvadranter omkring gennemsnittet er markeret med orange, og kvadranter under gennemsnittet med gul og lysegul, mens kvadranter over gennemsnittet er markeret med rød. Hvis de unge på offentlig forsørgelse fordelte sig jævnt ud over kommunen, ville samtlige kvadranter være orange, men som figur y viser, er det ikke tilfældet. I stedet klumper de unge på offentlig forsørgelse sig sammen flere steder uden for Holbæk by, særligt i den vestlige del af kommunen omkring Jyderup, Svinnige og Mørkøv. Både i Svinnige og Jyderup findes f.eks. kvadranter med ca. 150 unge, hvoraf 17 pct. er på offentlig forsørgelse.

Også i Holbæk by findes en samling af unge på offentlig forsørgelse, særligt omkring områderne Ladegårdsparken og Agervang, som begge har fået udarbejdet boligsociale helhedsplaner.

Opsummering

Kortlægningen viser, at der bor forholdsmæssigt flere udsatte unge uden for Holbæk by, særligt i den vestlige del af kommunen, og at der derfor er opbakning til myten. Med tanke på, at omkring halvdelen af de 25-29-årige bor uden for Holbæk by med store koncentrationer af unge på offentlig forsørgelse i byerne Jyderup, Svinninge og Mørkøv, er der god grund til at kigge på, hvordan man kan iværksætte indsatser målrettet den vestlige del af kommunen. Dog bør man have for øje, at der stadig bor en stor koncentration af udsatte unge i Holbæk by, særligt i områderne Ladegårdsparken og Vangkvarteret.

MYTE 4

Myte 4: Der er en overrepræsentation af udsatte unge i Holbæk Kommune, fordi kommunen har mange opholdssteder for unge. De anbragte unge fra andre kommuner bliver boende i Holbæk Kommune, når de flytter i eget hjem.

Vores kortlægning af de 25-29-årige i Holbæk Kommune viser, at de halter bagud i forhold til de unge på landsplan, når det gælder uddannelsesniveau, og at de ligeledes ofte står uden for uddannelse og beskæftigelse, hvilket er typiske indikatorer for udsathed. Der kan derfor siges at være en overrepræsentation af udsatte unge i Holbæk Kommune. Kortlægningen viste dog ikke, hvorfor dette var tilfældet. En af forklaringerne på denne overrepræsentation kan være, at Holbæk Kommune har flere opholdssteder end andre kommuner og derfor får flere anbragte og dermed formentlig også mindre ressourcestærke børn og unge ind i kommunen, end kommunen selv sender ud – og at disse børn og unge bliver boende i Holbæk, når de flytter i eget hjem. Sådan lyder i hvert fald en af myterne om de udsatte unge. Det har dog ikke været muligt at finde opgørelser, som viser antallet af opholdssteder i alle kommunerne målt op imod kommunernes størrelser og antallet af unge i kommunerne. Derfor har vi ikke kunnet undersøge den del af myten, som omhandler opholdsstederne.

Det efterlader os med to spørgsmål:

1. Får Holbæk Kommune flere anbragte unge fra andre kommuner, end kommunen sender ud?
2. Bliver de unge fra andre kommuner boende i Holbæk, når de skal i egen bolig?

Det første spørgsmål har vi undersøgt ved hjælp af tal på anbringelses- og efterværnsområdet fra Holbæk Kommune. I tabel 1 har vi lavet en opgørelse, der viser, hvor mange børn og unge der anbringes i Holbæk Kommune fra andre kommuner, i forhold til hvor mange børn og unge kommunen selv anbringer i andre kommuner.

Tabel 1. Antallet af børn, som anbringes i Holbæk Kommune fra andre kommuner, over for antallet af børn fra Holbæk Kommune, som anbringes i andre kommuner.

	Anbringelser ind i Holbæk Kommune	Anbringelser ud af Holbæk Kommune	Forskel
Daginstitutionsalderen (ca. 0-5 år)	64	23	41
Skolealderen (ca. 6-15 år)	222	47	175
Unge og efterværn (ca. 16-22 år)	24	5	19
Samlet	310	75	235

KILDE – Holbæk Kommune (2019).

Tallene viser, at Holbæk Kommune får markant flere børn og unge fra andre kommuner til anbringelse, end de selv sender ud af kommunen. På daginstitutionsområdet modtager Holbæk Kommune samlet set 41 flere anbragte børn fra andre kommuner, end kommunen selv anbringer i andre kommuner. På skoleområdet kommer der 175 flere anbragte børn og unge til kommunen, end der sendes ud, og når vi kigger på de unge efter skolealderen og i efterværn, er der tale om 19 flere børn og unge. Kigger vi på de samlede tal for anbringelser bliver i alt 310 børn og unge anbragt i Holbæk Kommune fra andre kommuner, mens der fra Holbæk Kommune kun anbringes 75 børn i andre kommuner. Der kommer altså over fire gange så mange anbragte ind i Holbæk Kommune fra den anden side af kommunegrænsen, end Holbæk selv sender den anden vej. Det bakker tydeligt op om første del af myten om, at Holbæk Kommune modtager flere anbragte børn og unge, end de selv sender ud.

Hvorvidt de anbragte unge fra andre kommuner bliver boende i Holbæk, når de flytter, er mere vanskeligt at svare på. Vi har været i kontakt med flere forskellige eksperter på området – blandt andet eksperter fra VIVE, som er førende på området – og de forklarer, at der ikke findes forskning om flyttemønstre blandt tidligere anbragte unge. Ligeledes ligger Holbæk Kommune heller ikke inde med tal, der kan hjælpe med at besvare spørgsmålene. Derfor kan vi ikke drage nogen endelige konklusioner herom. Dog er det plausibelt, at en stor del af de unge bliver boende i Holbæk efter anbringelse. For det første har de unge skabt deres liv – eller i hvert fald dele af det – i Holbæk, hvor de kender området og har deres omgangskreds. For det andet viser en opgørelse fra SFI, at der blandt de 18-24-årige i Holbæk Kommune er en overrepræsentation af tidligere anbragte, når man sammenligner med landsgennemsnittet.¹⁹

Opsummering

Når vi gør regnskabet op, er det først og fremmest tydeligt, at Holbæk Kommune modtager flere anbragte unge, end der sendes ud. Om det skyldes, at Holbæk Kommune har mange opholdssteder, kan vi ikke sige noget om – men det er en plausibel forklaring. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de anbragte unge så også bliver boende efter endt anbringelse, findes der heller ikke tal, som kan give os svaret. Ikke desto mindre er myten mere sand end falsk, med det forbehold, at der er flere elementer i myten, som kræver yderligere undersøgelse.

¹⁹ Udsatte unge, et geografisk overblik. SFI, 2016.

MYTE 5

Myte 5: De udsatte unge har næsten altid en eller flere psykiatriske diagnoser.

En anden af de myter, vi har mødt, er, at de udsatte unge næsten altid har en eller flere psykiatriske diagnoser. At udsathed og diagnoser går hånd i hånd, er veldokumenteret i forskningen. Flere forskningsinstitutter bruger faktisk psykisk sårbarhed som en del af deres måde at definere udsathed på.²⁰ Det gælder blandt andre VIVE, som i deres fællesskabsmåling²¹ viser, at 65 pct. af alle socialt udsatte kæmper med en psykisk lidelse eller psykiske problemer generelt. Til sammenligning gælder det 5 pct. af majoritetsbefolkningen.²² Når vi kigger specifikt på unge, der står uden for uddannelse og arbejde, viser forskning fra Rockwool Fondens²³ desuden, at de har været indlagt som følge af psykisk sygdom 4-7 gange oftere end deres øvrige jævnaldrende.

Kigger vi på de unge mellem 25 og 29 år i Holbæk Kommune, viser en opgørelse fra kommunen, at knap 7 ud af 10 unge (111/159) på uddannelseshjælp kæmper med psykiske udfordringer. Dette er ikke ensbetydende med, at alle disse unge har fået stillet en diagnose, men det indikerer, at der for mange af de unges vedkommende er tale om psykisk sygdom i en eller anden grad.

Det er et billede, som de mennesker, der er i kontakt med de unge, i høj grad genkender. De fleste sagsbehandlere og støttepersoner, som vi har talt med, fremhæver diagnoser, når de karakteriserer, hvilke udfordringer de unge kæmper med. En sagsbehandler fra Holbæk Kommune fortæller blandt andet: "Vi har rigtig mange med diagnoser. Og enten har de haft en diagnose i nogle år og lever med det. Ellers er det unge, der er meget udfordret, men ikke er blevet udredt."

Særligt angsten fremhæves som en gennemgående udfordring hos de unge. Et par af sagsbehandlerne og støttepersonerne omkring de unge fortæller dog også, at der for nogle af de unge er tale om selvdagnostisering. En virksomhedskonsulent beskriver i den forbindelse, at de unges angst "både kan være diagnosticeret og selvfølt".

Flere af de unge, vi har talt med, kæmper selv med op til flere psykiatriske diagnoser. En ung aktivitetsparat borger fortæller blandt andet, at hun både lider af en svær depression, forskellige personlighedsforstyrrelser, og at hun generelt er emotionelt ustabil, mens en anden uddannelsesparat borger i en lang periode har været styret af angst og depression.

Opsummering

Det vil være en overdrivelse at konstatere, at de udsatte unge næsten altid har en eller flere diagnoser. Men både tal og interview fra Holbæk Kommune fortæller, at diagnoser og psykisk sårbarhed fylder en del i mange af de udsatte unges liv, ligesom forskningen viser, at psykisk sygdom og sårbarhed ofte går hånd i hånd med det at leve i en udsat position.

²⁰ Se blandt andet Center for Ungdomsforskning (CeFU) og Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE).

²¹ Fællesskabsmålingen. En undersøgelse af livsvilkår og social eksklusion i Danmark. VIVE, 2017.

²² Tallene gælder hele befolkningen og ikke kun unge.

²³ Disconnected youth: Past, present & future. Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2017.

MYTE 6

Myte 6: De udsatte unge er ensomme og står uden for fællesskabet. Hvis de engagerer sig i et fællesskab, er det ofte usunde fællesskaber omkring kriminalitet eller misbrug.

De udsatte unge er ensomme og står uden for samfundets brede, positive fællesskaber, og derfor opsøger de usunde fællesskaber som f.eks. kriminalitet og misbrug. Sådan lyder en af de fortællinger, vi har mødt om de udsatte unge i Holbæk Kommune. Det er en myte, der kredser om to spørgsmål:

1. Er de udsatte unge ensomme og uden for de brede, positive fællesskaber?
2. Opsøger de unge usunde fællesskaber omkring kriminalitet eller misbrug?

Kigger vi på det første spørgsmål, ved vi fra forskningen fra blandt andet VIVE's fællesskabsmåling²⁴, at udsatte unge i mindre grad deltager i almindelige fællesskaber, f.eks. foreningslivet, og at de er mere ensomme end deres jævnaldrende. F.eks. er det 84 pct. af de udsatte unge mellem 18 og 29 år, der føler sig ensomme, mens det blot gælder 4 pct. af majoriteten af de unge. Og blandt de udsatte unge er blot 22 pct. aktive i en gruppe eller forening mod 39 pct. af majoriteten.

Det billede, som forskningen tegner af de unge, er meget rammende for de udsatte unge i Holbæk Kommune. En mentor fra Holbæk Kommune fortæller blandt andet, at "de udsatte unge ikke er en del af det klassiske foreningsliv. Der er et fravær af fællesskaber. Mange af dem mødes i aktiveringstilbuddene, men de mødes sjældent uden om i fritidslivet." Ensomhed fylder meget hos de unge, og det er ofte de sociale kompetencer, der står i vejen, fortæller blandt andre en psykiater fra kommunen: "Mange fungerer rigtig dårligt socialt. De er isolerede, de har ikke meget at give af, og de savner fællesskaber." Både forskning og de gennemførte interview taler altså utvetydigt for, at de udsatte unge er ensomme og står uden for fællesskaberne.

Til spørgsmålet om, hvorvidt udsatte unge er mere tilbøjelige til at opsøge negative fællesskaber end deres jævnaldrende, findes der igen opbakning i forskningen. En analyse fra Justitsministeriet viser, at unge med personlige problemer eller problemer i skolen i højere grad tiltrækkes af negative fællesskaber såsom kriminelle ungdomsgrupper.²⁵ Center for Ungdomsforskning peger i den forbindelse på, at motivationen for de udsatte unges deltagelse i de usunde fællesskaber er drevet af et ønske om at skabe sociale relationer. Det er altså sjældent det usunde indhold i fællesskaberne, såsom kriminalitet eller stoffer, der er de udsattes primære motivation for deltagelse, men snarere det, at man bliver anerkendt og har en plads i fællesskabet.

Zoomer vi ind på Holbæk Kommune, er det dog knap så tydeligt, at de udsatte unge opsøger usunde fællesskaber omkring misbrug og kriminalitet. For det første viser nøgletallene, at det kun er et fåtal af de unge uden for uddannelse og arbejde, som har fået en dom eller er i misbrugsbehandling (se side 14 og 15). Det er selvfølgelig langt fra al kriminalitet og misbrug, som bliver opdaget og derfor er indbefattet af disse statistikker, men tallene indikerer ikke desto mindre, at hverken misbrug eller kriminalitet er et stort problem blandt de udsatte unge i Holbæk; derfor tyder det heller ikke på, at det er her, de finder deres fællesskaber.

I de interview, vi har lavet, udtrykker de unge heller ikke, at de søger fællesskab i kriminelle miljøer eller misbrugsmiljøer. Hverken kriminalitet eller misbrug fylder meget i interviewene, og det bliver slet ikke nævnt, når interviewpersonerne fortæller, hvilke fællesskaber de unge er en del af. Til gengæld fremhæves de udsatte unges

²⁴ Fællesskabsmålingen. En undersøgelse af livsvilkår og social eksklusion i Danmark. VIVE, 2017.

²⁵ Første led i fødekæden? En undersøgelse af børn og unge i kriminelle grupper. Justitsministeriets Forskningskontor, 2011.

deltagelse i onlinefællesskaber flere gange. For eksempel fremhæver en projektleder, at de unge "sjældent er en del af et fritidstilbud eller fritidsjob, men så har de måske et fællesskab over deres spil på computeren".

Opsummering

Når vi samler trådene, finder vi kun delvis opbakning til myten om, at de udsatte unge er ensomme og uden for almindelige fællesskaber og derfor opsøger usunde fællesskaber omkring kriminalitet og misbrug. Nok er en stor del af de udsatte unge i Holbæk Kommune ensomme og står uden for de brede fællesskaber, men der er ikke meget, der peger på, at de ofte opsøger usunde fællesskaber omkring kriminalitet og misbrug. Til gengæld pegede interviewene på, at mange af de unge opsøger virtuelle fællesskaber, f.eks. via gaming. Det hænger fint sammen med, at mange af de unge ofte har svært ved det sociale, blandt andet på grund af angst eller begrænsede sociale kompetencer, og dér kan onlinefællesskaberne formentlig virke mindre skræmmende. Alt i alt er myten mere sand, end den er falsk.

OPSAMLING PÅ DE 6 MYTER

Når det samlede regnskab gøres op, kan det ses, at fem ud af de seks myter er mere sande, end de er falske. For de fleste af myterne er konklusionen dog ikke klokkeklar, og resultaterne rummer vigtige forbehold og nuancer. For overblikkets skyld har vi samlet resultatet af de seks myteanalyser i figur 24.

Figur 24. Opsamling på analyse af de seks myter om målgruppen.

DELANALYSE 3:

INDSATSERNE I HOLBÆK KOMMUNE

I dette afsnit tager vi et nærmere kig på de indsatser, som Holbæk Kommune har sat i søen for at hjælpe de udsatte unge mellem 25 og 29 år. Formålet er at forstå, hvordan Holbæk Kommune gennem sine indsatser arbejder med målgruppen.

Afsnittet er inddelt i fire dele.

I første del beskriver vi vores fremgangsmåde og argumenterer for analysens fokus.

I anden del tager vi en tur op i helikopteren og giver et *overblik* over de eksisterende indsatser, som retter sig mod målgruppen.

I tredje del går vi i dybden med, hvordan *indsatserne arbejder med de fire kerneproblemstillinger*, der blev identificeret i Bikubenfondens debatoplæg 'Unge på Kanten'.

I fjerde del hæver vi igen blikket en smule og leverer et indspark til det fremtidige arbejde med udsatte unge ved at opsummere de væsentligste pointer om de umiddelbart mest velfungerende indsatser.

TILGANG

Først beskriver vi, hvordan vi tilgår analysen af de indsatser, som Holbæk Kommune har rettet mod de udsatte unge i alderen 25-29 år. Dette gør vi ved at argumentere for analysens fokus på de fire kerneproblemstillinger, og ved at beskrive vores datamateriale samt analysestrategi.

ANALYSENS FOKUS PÅ DE FIRE KERNEPROBLEMSTILLINGER

For at forstå, hvordan Holbæk Kommunes indsatser arbejder med de udsatte unge, tager vi udgangspunkt i fire kerneproblemstillinger. Man kan sige, at vi bruger de fire kerneproblemstillinger som en slags briller, hvorigennem vi analyserer indsatserne.

Men hvorfor giver dette fokus mening?

Det gør det, fordi både forskningen og vores egen kortlægning viser, at de fire kerneproblemstillinger er nogle af de udfordringer, der fylder rigtig meget for målgruppen. Derfor giver indsatser, der arbejder med kerneproblemstillingerne, også rigtig god mening.

De fire kerneproblemstillinger er:

Relationer og fællesskab

Nære relationer og stærke fællesskaber er tit en mangelvare hos udsatte unge. Ofte har de nemlig få nære sociale relationer og befinder sig langt fra de brede fællesskaber.

Styr på hverdagen

Rigtig mange unge på kanten har svært ved at få dagligdagen til at fungere. Praktiske gøremål, såsom opvask eller madlavning, kan volde store problemer, og det kan være svært at få sat struktur på hverdagen.

Selvværd og handlekraft

Manglende selvværd og handlekraft er udbredt blandt mange udsatte unge. De mangler simpelthen en tro på sig selv og på, at de har en betydning for andre menneskers liv.

Læringsrum

For udsatte unge er der ofte langt til et arbejde eller en uddannelse. Derfor har de brug for alternative læringsrum, hvori de kan modnes, for på sigt at blive klar til at tage et arbejde eller en uddannelse.

I figur 25 på næste side er de fire kerneproblemstillinger sat op ved siden af de fire centrale udfordringer, som vi kunne se i vores kortlægning i delanalyse 1. Hvis man sammenligner dem, er det tydeligt, at de udsatte unge i Holbæk kæmper med de samme problemer, som beskrives med kerneproblemstillingerne. For hvis man skal gøre noget ved den ensomhed og de dårlige sociale kompetencer, der kendetegner de udsatte unge i Holbæk, så giver det mening at fokusere på fællesskab og relationer. Ligeså er det meningsfuldt, at psykisk sårbarhed og modløshed kan modvirkes gennem en styrkelse af selvværd og handlekraft, at problemer med at få sat struktur på hverdagen kan styrkes gennem hverdagsmestring, og at alternative læringsrum kan bringe udsatte unge tættere på uddannelse og arbejde.

Det er altså tydeligt, at indsatser, som skal matche de unges udfordringer, må fokusere på de fire kerneproblemstillinger.

Figur 25. De fire kerneproblemstillinger fra 'Unge på Kanten' og de fire centrale udfordringer, der blev identificeret i kortlægningen i delanalyse 1.

DATA OG FREMGANGSMÅDE

Analysen er blevet til gennem en kodning og tværlæsning af i alt 13 interview samt tilgængeligt tekstmateriale om Holbæk Kommunes indsatser.

For det første har vi interviewet fem ledere for at blive klogere på de overordnede tanker om indsatserne rettet mod de udsatte unge.

For det andet har vi interviewet otte medarbejdere, der hver især var eksperter på en konkret indsats. Formålet med disse interview var at identificere, hvordan de enkelte indsatser var organiseret, hvilke aktiviteter de indebar, og hvilke tanker der lå bag. For at underbygge forståelsen af både de udvalgte og de resterende indsatser har vi også inddraget forskelligt tekstmateriale. Det har været alt fra foldere til evalueringer og konkrete indsatsplaner.

Med baggrund i dette materiale har vi foretaget en kodning, hvor vi i første omgang har skabt et systematisk overblik over, hvilke aktiviteter som indsatserne bestod af, og hvad deres formål var.

Med udgangspunkt i denne indledende kodning har vi gennemgået hver indsats og vurderet, hvorvidt og hvordan hver enkelte konkrete aktivitet, delmål eller formål i denne indsats relaterer sig til en eller flere af de fire kerneproblemstillinger.

OVERBLIKKET – INDSATSERNE FRA ET HELIKOPTERPERSPEKTIV

I dette afsnit forsøger vi at skabe et overblik over de indsatser i Holbæk Kommune, der i et eller andet omfang retter sig mod målgruppen. Det gør vi først ved at optælle, hvor mange indsatser i Holbæk Kommune der er relevante for målgruppen. Derefter giver vi et overblik over seks udvalgte indsatser, og hvordan de arbejder med de fire kerneproblemstillinger.

DET STORE OVERBLIK

I Holbæk Kommune findes der ca. 18 indsatser, der er relevante for målgruppen af udsatte unge mellem 25 og 29 år. Vi har anlagt en bred forståelse af, hvad en indsats er, for at få så meget materiale med i analysen som muligt. I grove træk har vi inkluderet alle de indsatser, som for det første er relevante for målgruppen af udsatte unge mellem 25 og 29 år, og som for det andet er kendetegnet ved, at kommunen leverer 'noget', som ikke har karakter af decideret sagsbehandling.

I tabel 2 på næste side har vi opgjort alle 18 indsatser samt oplistet, hvilket materiale vi har brugt for at blive klogere på, hvad de indeholder.

Tabel 2. Indsatser og materiale

Indsats	Materiale
Mod til uddannelse	Interview Internt dokument
Broen til uddannelse	Interview Folder fra Holbæk Kommune STAR: 'Job-bro til uddannelse: baggrund, formål og målgruppe'
Ungeforum	Interview Folder fra Holbæk Kommune
Social færdighedstræning i grupper	Interview Folder fra Holbæk Kommune
Virksomhedsindsats	Interview Internt dokument
Motion og mestring	Interview Folder fra Holbæk Kommune
Boligsocial indsats Ladegårdsparken	Interview Projekt-/indsatsbeskrivelse (samarbejdsaftale + helhedsplan)
Boligsocial indsats Vangkvarteret	Interview Projekt-/indsatsbeskrivelse (samarbejdsaftale + helhedsplan)
Ungeboliger	Rammebeskrivelse
Frivillig mentorindsats	Interview Projekt-/indsatsbeskrivelse fra hjemmeside Slutrapport fra STAR
UPCN	Projekt-/indsatsbeskrivelse fra hjemmeside Årsrapport 2017-2019
Frivillig gælds- og økonomirådgivning	Folder fra Holbæk Kommune Intern opgørelse over og beskrivelse af brugerne
Åben rådgivning	Projekt-/indsatsbeskrivelse fra hjemmeside Intern beskrivelse og vurdering af brugerne
Bliv klar	Folder fra Holbæk Kommune
Undervisning for voksne med psykiske vanskeligheder	Folder fra Holbæk Kommune
Misbrugsbehandlingen	Projekt-/indsatsbeskrivelse fra hjemmeside
Karlsvognen	Projekt-/indsatsbeskrivelse fra hjemmeside
Ungebase og kursuscenter	Interview
Elevtjenesten	Interview Folder fra Holbæk Kommune

Alle 18 indsatser er i større eller mindre grad relevante for målgruppen. Det er dog ikke alle indsatserne, som er lige relevante for alle de udsatte unge, og når man kigger på tværs af de 18 indsatser, er der to ting omkring indsatsernes målgruppe, der er relevant at fremhæve.

For det første er der nogle af indsatserne, der ikke fokuserer ret meget på de 25-29-årige. Et godt eksempel på det er helhedsplanerne for Agervang og Ladegårdsparken. I disse planer er der meget lidt fokus på at lave indsatser for 25-29-årige, og der findes hovedsageligt aktiviteter for denne målgruppe, hvis de er forældre.

For det andet er der forskel på, hvor målgruppespecifikke indsatserne er. Nogle af indsatserne er orienteret mod meget specifikke udfordringer, mens andre indsatser har en mere bred målgruppe. Et eksempel på en indsats, hvor målgruppen er snæver, kunne være den frivillige gælds- og økonomirådgivning, hvor man hjælper personer med rod i økonomien. Til sammenligning har Broen til uddannelse en ret bred målgruppe, som omfatter uddannelses- og aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere samt personer under 30 år i ressourceforløb.

Hvorvidt de 18 indsatser er tilstrækkelige, kan man ikke svare på uden videre. Det afhænger af, om indsatserne matcher de udfordringer, som de unge kæmper med, og om de er af en tilfredsstillende kvalitet, så de kan gøre en forskel. Det siger tallet 18 ikke meget om. Når det er sagt, så fremgår det ikke af vores interview, at der skulle mangle indsatser i Holbæk Kommune. En ansat i en indsats udtrykker eksempelvis, at det har været svært at få sagsbehandlere til at sende de unge i deres retning, fordi "der er mange andre, som trækker og beder sagsbehandlere om at sende dem derhen".

NÆRBLIK PÅ SEKS UDVALGTE INDSATSER

I samarbejde med Holbæk Kommune har vi udvalgt seks indsatser, som vi går i dybden med. De seks indsatser er valgt, fordi de er flagskibsindsatser i kommunen, eller fordi de har relativt mange deltagere. I løbet af en almindelig uge er der et sted mellem 100 og 250 unge, som deltager i de seks indsatser. Tre af indsatserne er finansieret eksternt, mens de resterende tre er finansieret af Holbæk Kommune. Samlet dækker de seks indsatser både loven om aktiv beskæftigelse (LAB) og loven om social service (SEL).

De seks udvalgte indsatser er:

1. Broen til uddannelse
2. Mod til uddannelse
3. Motion og mestring
4. Social færdighedstræning i grupper
5. Virksomhedsindsats
6. Ungeforum

I tabel 3 på næste side har vi lavet korte beskrivelser af de seks indsatser.

Tabel 3. Overblik – de seks udvalgte indsatser

Mod til uddannelse	Et forløb for psykisk sårbare unge, der indeholder både individuelle elementer og et gruppeforløb. Gruppeforløbet består af tre moduler: Modul 1, der omhandler de unges indre liv. Modul 2, hvor fokus er uddannelses-, job- og praktikmuligheder. Modul 3, som er et forløb for psykisk sårbare unge, der gerne vil styrkes fagligt. Der er ingen tidsbegrænsning på, hvor længe man kan være i de enkelte moduler, og de unge deltager ikke nødvendigvis i alle modulerne. De individuelle forløb kan bestå af psykolog- og mentorsamtaler. Målgruppen er psykisk sårbare unge mellem 18 og 30 år, der i en periode på mellem 3 måneder og 3 år har været på uddannelseshjælp. Indsatsen modtager finansiering fra EU's Socialfond, og der er ca. 45 deltagende unge i øjeblikket.
Broen til uddannelse	En kombineret mentor- og virksomhedsindsats, tilrettelagt med henblik på at de unge gennem praktikforløb skal afklares til uddannelse. I alt vurderes det, at 100 borgere er en del af projektet. De deltagende unge er tilfældigt udtrukket af en pulje bestående af hovedsageligt uddannelses- og aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere samt personer under 30 år i ressourceforløb. Indsatsen modtager finansiering fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).
Ungeforum	Et tilbud, hvor unge på uddannelseshjælp to timer om ugen kan møde op for – sammen med andre unge – at få hjælp til at løse hverdagsproblemer. De deltagende visiteres til tilbuddet af deres sagsbehandler, der vurderer, at de unge ikke behøver 1-1-støtte, men kan få gavn af et gruppetilbud. Ungeforum har kørt siden i sommer 2019, og i alt har ca. fem deltaget.
Social færdighedstræning i grupper (SFT)	Et gruppesamtaletilbud for unge med psykiske udfordringer, der fokuserer på at omstrukturere de unges tankegang, få dem til at tænke mere positivt, styrke deres sociale færdigheder og undgå uhensigtsmæssige tankemønstre. Målgruppen for SFT er i dette tilfælde unge med psykiske udfordringer, men kommunen har andre SFT-grupper for andre målgrupper. Gruppen mødes 2 gange om ugen i 1,5 time. Forløbet varer 4,5 måned. Der deltager et sted mellem 10 og 12 unge mennesker hver uge.
Virksomhedsindsats	En indsats, der går på tværs af andre indsatser, og som fokuserer på at sende de unge i praktikforløb. Det indebærer at finde praktiksteder, der matcher de i et eller andet omfang matcher de unge menneskers ønsker og evner. Det vurderes, at der et sted mellem 120-180 deltagende unge (en del af dem er også en del af andre projekter såsom Broen til uddannelse).
Motion og mestring	Et træningstilbud, hvor unge kan træne individuelt eller på hold. Der er altid tre medarbejdere til stede for blandt andet at registrere og snakke med de unge. Målgruppen er bred, og der er tre åbningstider hver uge – og udgangspunktet er, at de unge skal komme minimum to gange om ugen. Antallet af unge varierer betragteligt, men nu er der ca. 40 tilmeldte

Gennem kodning og tværlæsning af både interview og tekstmateriale har vi vurderet, hvorvidt og i hvilket omfang disse seks indsatser arbejder med kerneproblemstillingerne.

Resultatet har vi opsummeret i figur 26, som viser, hvilket fokus indsatserne har på de fire kerneproblemstillinger. Hvis en kerneproblemstilling er markeret med grøn, betyder det, at kerneproblemstillingen har et stort fokus i den givne indsats. Farven gul indikerer, at kerneproblemstillingen har et middelstort fokus, mens farven rød indikerer, at kerneproblemstillingen har et lille eller intet fokus i indsatsen.

Figur 26. Indsatsernes fokus på kerneproblemstillingerne

	Relationer og fællesskab	Styr på hverdagen	Selv værd og handlekraft	Læringsrum
Mod til uddannelse	Stort fokus	Lille/intet fokus	Stort fokus	Stort fokus
Broen til uddannelse	Lille/intet fokus	Stort fokus	Stort fokus	Stort fokus
Motion og Mestring	Middelstort fokus	Lille/intet fokus	Stort fokus	Lille/intet fokus
Social Færdighedstræning i grupper	Middelstort fokus	Lille/intet fokus	Stort fokus	Lille/intet fokus
Virksomhedsindsats	Lille/intet fokus	Lille/intet fokus	Middelstort fokus	Stort fokus
Ungeforum	Middelstort fokus	Stort fokus	Lille/intet fokus	Lille/intet fokus

■ Stort fokus
 ■ Middelstort fokus
 ■ Lille/intet fokus

Overblikket viser for det første, at alle kerneproblemstillingerne er dækket, når man ser på tværs af de seks indsatser. Desuden har alle seks indsatser et middelstort eller stort fokus på mindst to kerneproblemstillinger.

For det andet er der forskel på, hvor mange kerneproblemstillinger indsatserne fokuserer på samtidig. Her er Broen til uddannelse og Mod til uddannelse mere ekstensive end resten og har et stort fokus på tre ud af fire kerneproblemstillinger. De resterende fire indsatser har deres hovedfokus på blot én kerneproblemstilling, koblet med et middelstort fokus på en anden kerneproblemstilling.

I DYBDEN – INDSATSERNES ARBEJDE MED DE FIRE KERNEPROBLEMSTILLINGER

I dette afsnit finder vi forstørrelsesglasset frem og går i dybden med, *hvordan* der arbejdes med de fire kerneproblemstillinger i Holbæk Kommune. Desuden vil vi komme med perspektiver og inspirationsforslag til nye måder at arbejde med kerneproblemstillingerne på.

RELATIONER OG FÆLLESSKAB

Den første kerneproblemstilling, vi dykker ned i, handler om noget af det, der udgør en stor udfordring for de udsatte unge i Holbæk Kommune, nemlig de unges mangel på relationer og fællesskab.

Kigger vi på det overordnet, så er det en kerneproblemstilling, som fylder meget i de seks indsatser, hvor det har et stort eller middelstort fokus i fire ud af seks indsatser. Det som går igen i disse indsatser er, at de ansatte på den ene eller anden måde forsøger, og fokuserer på, at skabe relationer eller fællesskab mellem de unge. Der er særligt to pointer, der er værd at fremhæve, når man kaster et blik på, hvordan indsatserne arbejder med det.

Bevidsthed om kommunens rolle – facilitator og ikke bedste ven

Den første pointe er, at det på tværs af de indsatser, som fokuserer på relationer og fællesskab, er tydeligt, at medarbejderne er meget bevidste om, at deres rolle først og fremmest er at være facilitator af fællesskabet. De er altså meget bevidste om, at de selv eller kommunen hverken kan eller skal agere bedste ven for de udsatte unge. I stedet fokuserer de på at sætte de bedst mulige rammer op, så de unge selv kan skabe stærke fællesskaber og få nye venner. Et af de gode eksempler på den bevidsthed kan findes i Mod til uddannelse.

Et godt eksempel på kommunens faciliterende rolle: Mod til uddannelse

Mod til uddannelse er en indsats rettet mod psykisk sårbare unge. Indsatsen er bygget op omkring gruppemoduler, undervisning og individuelle psykolog- eller mentorsamtaler.

Som det kan ses ud fra citatet nedenfor, er der et stort fokus på at skabe de bedst mulige rammer for, at de unge selv kan lære hinanden at kende, blive venner og skabe et fællesskab.

"Det er rigtig vigtigt, at de lærer hinanden at kende. Derfor er det også en del af undervisningen, at vi snakker om f.eks.: Hvad laver du, når du har fri? Hvad ser du af film osv.? Vi giver dem noget at snakke om i pauserne. Og langsomt begynder de at hjælpe hinanden ... De skulle gerne have en oplevelse af, at det er hinanden, der er det vigtige"

- Underviser, Mod til uddannelse

At dømme ud fra dem, vi har talt med, synes denne indsats også at være ret velfungerende generelt. Vi interviewede bl.a. en ung mand på uddannelseshjælp, som efter at have deltaget i indsatsen var lykkedes med at overkomme massive psykiske problemer, og som i dag passer et job tre dage om ugen. Meget sigende havde han også mødt en ven via indsatsen, som han nu skal flytte sammen med.

Forpligtende fællesskaber er i højsædet

Den anden tværgående pointe er, at flere af indsatserne forsøger at fremme et *forpligtende* fællesskab. Med det mener vi, at der forsøges på at skabe fællesskaber, hvor man ansvarliggør de unge og viser, at deres tilstedeværelse betyder noget. På den måde fremmer man ikke kun en ansvarsfølelse, men man giver også de unge en bevidsthed om, at de kan betyde noget for andre. De følelser er ikke kun vigtige i sig selv, men fra forskningen ved man også, hvordan f.eks. gode venner eller stærke relationer har stor betydning for udsattes motivation for at møde op.²⁶ Et godt eksempel på, hvordan der arbejdes med forpligtende fællesskaber, kan findes i indsatsen Motion og mestring.

Et godt eksempel på forpligtende fællesskaber: Motion & mestring

Motion og mestring er et træningstilbud, som unge kan bruge op til tre gange om ugen, hvor de ansatte – ud over at hjælpe med træning – også snakker med de unge og hjælper dem med forskellige praktiske problemer.

Selvom selve træningen er i fokus, så er det tydeligt, at det også er vigtigt, at de unge får knyttet bånd på kryds og tværs. Disse bånd forsøger man blandt andet at skabe gennem holdtræning, ligesom man i en periode oprettede et udendørs gåhold for en gruppe, som havde rigtig svært ved at komme ind over dørtærsklen til fitnesscenteret.

Som det kan ses i det øverste citat, kan relationsskabelsen give de unge en ekstra god grund til at møde op. Ligeledes viser det nederste citat også, hvordan man kan give nogle unge helt specifikke ansvarsopgaver for på den måde at forpligte dem over for fællesskabet.

"Vi har holdtræning to gange om ugen. Det fungerer godt, fordi det har den effekt, at der er nogle unge, der finder hinanden. Nogle af dem begynder at løbe sammen, og de bliver venner og veninder og begynder at lave aftaler. Når man har en aftale med en ven eller veninde, så er det en anderledes forpligtelse. Der opstår en ansvarsfølelse, og den forsøger vi at fremme"

-Ansæt, Motion og mestring

"Vi forsøger at give dem små opgaver, hvis de kan magte det. Nogle står f.eks. for playlisten, og nogle har været med til at stå for holdtræningen"

-Ansæt, Motion og mestring

POTENTIALER I ARBEJDET MED RELATIONER OG FÆLLESSKAB

Selvom en del af indsatserne allerede fokuserer på at give de udsatte unge et stærkere fællesskab, vil vi alligevel fremhæve tre muligheder for yderligere at styrke kommunens arbejde hermed.

Ungeboliger som platform for fællesskaber

Ungeboliger udgør unikke muligheder for at skabe rammerne om et ungefællesskab, der kan give de unge mennesker nye venner og hjælpe dem gennem dagligdagen. Sådanne fællesskaber kan fremmes på mange måder – og allerede i dag har man en slags social vicevært, der kan hjælpe de unge på udvalgte tidspunkter.

²⁶ Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge?. Center for Ungdomsforskning, 2017.

Der kunne være et potentiale i at intensivere arbejdet med den sociale vicevært som facilitator af ungefællesskaber i ungeboliger. Det har man gjort med succes flere steder, bl.a. på Bikubenfondes kollegier i København, hvor en lille andel af kollegierne er afsat til tidligere hjemløse unge, og hvor den sociale vicevært arbejder intensivt med at hjælpe de unge ind i kollegiefællesskabet.

Bedre bro til civilsamfundet

Der ligger et stort potentiale i at arbejde med brobygningen til det brede civilsamfund. Fra forskningen ved vi, at deltagelsen i de brede fællesskaber i civilsamfundet kan være en afgørende faktor for, at udsatte unge kan hjælpes ud af deres udsatte position.²⁷ Og selvom Holbæk Kommune i nogen grad arbejder med brobygningen til civilsamfund, fylder det ikke meget i indsatserne til de udsatte unge.

Et eksempel på en organisation, der lykkes med at bygge den bro, er INSP! i Roskilde.²⁸ INSP! er et medborgerhus, hvor brugerne kan bruge lokalerne og igangsætte aktiviteter med udgangspunkt i deres interesser. INSP! er lykkedes med at skabe et åbent fællesskab, hvor udsatte borgergrupper også føler sig velkommen og tilpas, og det har blandt andet resulteret i, at Roskilde Kommune har flyttet dele af deres sociale indsats og beskæftigelsesindsats til udsatte unge ned i INSP!

Onlinefællesskaber

Et tredje potentiale, som vi gerne vil fremhæve, er at transformere onlinefællesskaber til fysiske fællesskaber.

I delanalyse 1 stod det klart, at mange af de udsatte unge i Holbæk Kommune bruger mange timer på at *game*. Med baggrund i den interesse ligger der et potentiale i at flytte de unge væk fra at sidde alene bag skærmen og hen til deltagelse i et e-sportsfællesskab. DGI arbejder blandt andet aktivt med, hvordan man kan skabe fællesskaber omkring e-sport, hvor udsatte unge integreres i de brede idrætsfællesskaber.

En anden måde at gøre de virtuelle møder fysiske på er ved hjælp af portalen Boblberg. Kort fortalt er Boblberg et kontaktfordlingsite, som muliggør, at folk med et interessefællesskab kan finde sammen. I dag har Boblberg 250.000 brugere, som på den ene eller anden måde søger et fællesskab med andre – og en del af dem er unge. Der er 35 kommuner, der samarbejder med Boblberg, men ikke Holbæk Kommune. Det betyder, at borgere i Holbæk Kommune ikke kan bruge platformen fuldt ud til at finde det fællesskab, som de søger. Det er til trods for, at Holbæk Kommune ellers er en af de kommuner, som har den største andel af borgere på venteliste på Boblberg.

STYR PÅ HVERDAGEN

Den anden kerneproblemstilling, som vi går i dybden med, handler om det faktum, at mange udsatte unge har svært ved at håndtere almindelige hverdagshandlinger, såsom rengøring, transport, madlavning osv. De har svært ved at sætte struktur på hverdagen, og små udfordringer vokser sig ofte store og uoverskuelige.

Hvis man kigger på de seks indsatser, som vi er dykket ned i, så er hverdagsmestring ikke det, som fylder mest. Det hænger blandt andet sammen med, at unge med de mest vidtgående sociale udfordringer, kan få bevilget en støtteperson efter paragraf 85 i serviceloven, der hjælper den unge med at sætte struktur på hverdagen.

Men hvordan arbejder Holbæk Kommune med hverdagsmestring i de indsatser, hvor det spiller en rolle? Det findes der både gode og mindre gode eksempler på.

²⁷ Udsatte unge – fra kanten til fællesskabet. Tænk tanken Mandag Morgen, 2019.

²⁸ Læs mere om INSP!s arbejde med inkluderende fællesskaber i Tænk tanken Mandag Morgens [publikation](#) "Hvem sagde ung og uengageret" fra 2018.

Parallelle indsatser virker

En af de måder, hvorpå Holbæk Kommune hjælper de udsatte unge til at få bedre styr på deres hverdag, er gennem indsatsen Broen til uddannelse. Her går hjælpen til at få styr på hverdagens udfordringer hånd i hånd med en virksomhedsrettet indsats, dvs. man arbejder med forskellige indsatslementer parallelt. Fra forskningen ved man, at det kan være rigtig virkningsfuldt i forhold til at rykke de unge i en positiv retning.²⁹

Det gode eksempel på en parallel indsats: Broen til uddannelse

Broen til uddannelse er finansieret af STAR og skal kort fortalt hjælpe unge i enten job eller uddannelse gennem to aktiviteter:

1. **En virksomhedsrettet indsats**, hvor man gennem praktik skal afklares til enten job eller uddannelse.
2. **En mentorindsats**, hvor de unge får en mentor 1-1, som kan hjælpe dem med alle mulige praktiske ting og strukturer ift. deres liv og hverdag, f.eks. e-Boks eller transport til praktikstedet. Det kan være alt fra få timer om måneden til flere timer om ugen, hvis der er behov for det. Så det er altså en meget fleksibel og håndholdt indsats, hvor mentoren kommer helt tæt på den unge og hjælper med de dagligdagsudfordringer, som ligger i vejen.

For mange af de udsatte unge er det rigtig gavnligt, at indsatsen ikke bare består af en virksomhedsrettet del, som skaffer dem praktikplads. Mange af de unge har brug for nogle mennesker, som kan være der for dem og hjælpe dem med at rydde hverdagsproblemer af vejen, hvis der også skal være overskud til at kunne starte i praktik.

Mangel på fleksibilitet

I Holbæk Kommune har man også en anden indsats, som fokuserer på de unges hverdagsudfordringer på en mindre velfungerende måde. Udfordringen består bl.a. i, at der mangler noget af den fleksibilitet og håndholdte tilgang, som fungerer godt til at styrke de unge i at blive selvhjulpne. Selvom det afgjort er lettere sagt end gjort, så er det centralt, at indsatsen, der har til formål at hjælpe de unge med at kunne mestre hverdagen, i højere grad også er struktureret ud fra fleksibilitet og en håndholdt tilgang, hvor de unge kan få den hjælp, de behøver.

Det mindre gode eksempel: Ungeforum

Ungeforum er et gruppetilbud for unge, der har brug for en hjælpende hånd med hverdagsproblemer. Indsatsen består i, at der to timer om ugen er mulighed for, at de unge kan diskutere og få hjælp til nogle af de ting, der er vanskelige i hverdagen. Det foregår ved ungeboligerne på Hesseløvej.

Desværre har Ungeforum – efter alt at dømme – en række udfordringer. Dels er det kun i alt fem unge, der har benyttet tilbuddet siden oprettelsen i sommer. Dels er det vurderingen, at de få unge, som har deltaget, heller ikke har haft stor gavn af tilbuddet.

Det kan skyldes et problem ift. visiteringen. Ud fra vores interview er der nemlig noget, der tyder på, at de unge slet ikke er motiverede for at deltage i Ungeforum. Det kan blandt andet bunde i, at de unge førhen har fået 1-1-støtte og dermed føler, at de har fået taget noget fra sig. Den manglende motivation kommer til udtryk i et citat fra en af de ansatte, der arbejder i Ungeforum.

²⁹ Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor?. VIVE, 2019.

"Det, som tilbuddet rummer, er ikke det, de unge har brug for. De har brug for den personlige kontakt, og det er ikke lykkedes. (...) De unge, som er kommet herved, har ikke gejsten – de har ikke haft motivationen. De har ikke haft et aktivt ønske."

Derudover er der et problem med tilbuddets meget begrænsede ressourcer. Det gælder både ift. de ansattes sparsomme forberedelsestid, men også selve tilbuddets åbningstider, som altså består af én times åbningstid to dage om ugen. De unge – i hvert fald en del af dem – har så massive udfordringer med at håndtere hverdagen, at det kræver en mere intensiv, håndholdt og fleksibel indsats, hvis det skal fungere.

POTENTIALER I ARBEJDET MED STYR PÅ HVERDAGEN

Hvis man kigger fremadrettet på arbejdet med hverdagsmestring, så er det åbenlyst, at det er en udfordring, at mange unge har behov for en mere intensiv og håndholdt indsats, når det handler om hjælp til hverdagsudfordringer. En støtte-/kontaktperson, som vi snakkede med, sagde det meget rammende: at de to timers hjælp om ugen, som nogle af de unge blev visiteret til, er som at slå ind i en dyne – det kommer man ingen vegne med. Med det ressourcepres in mente kunne civilsamfundet derfor være et oplagt sted at rette fokus hen i forhold til at hjælpe flere unge med at mestre hverdagen.

Civilsamfundets ressourcer

Civilsamfundet har nemlig en række styrker i forhold til at være til stede og hjælpe til, når kommunen "holder lukket". Et eksempel på, hvordan Holbæk allerede gør det her i dag, er den frivillige mentorindsats. Her har man – med tilsyneladende ret fine resultater – formået at udnytte nogle af de ressourcer, som kan findes i civilsamfundet. Et oplagt potentiale er derfor at udvide den frivillige mentorordning, så den omfatter endnu flere udsatte unge.

Et andet eksempel fra civilsamfundet, der arbejder med at styrke unges hverdagsmestring, er Fundamentet, som ligger i Aarhus. Fundamentet er et samlingssted for udsatte borgere drevet af ca. 12 ansatte og 70 frivillige. Fundamentet lykkes med at bringe meget udsatte mennesker – primært unge – på fode igen, bl.a. fordi de unge kan bruge Fundamentets tilbud i meget udvidede tidsrum. Frirummet har dermed en tilgængelighed, som rækker ud over kommunens "åbningstider", hvilket er nødvendigt for nogle af de allermest udsatte.³⁰

³⁰ Læs mere om Fundamentets arbejde med udsatte borgere i Bikubenfondens [debatooplæg](#) "Unge på kanten" udarbejdet af Tænk tanken Mandag Morgen i 2018.

SELVVÆRD OG HANDLEKRAFT

Den tredje kerneproblemstilling, selvværd og handlekraft, fylder – modsat hverdagsmestring – meget i de seks indsatser. Faktisk har fem ud af de seks indsatser et stort eller middelstort fokus på at styrke de udsatte unges selvværd og handlekraft.

Kigger man på tværs af de indsatser, arbejdes der med selvværd og handlekraft på to måder. For det første gennem et fokus på **det indre**, og for det andet gennem at sætte rammer op om **succesoplevelser** ude i den "virkelige" verden.

Fokus på det indre

Psykiske udfordringer og besværet ved at håndtere dem i dagligdagen kan være en kilde til stor frustration og selvværdsproblemer for mange udsatte unge. Til gengæld kan det styrke selvværdet gevaldigt, når man lærer at tackle sine psykiske udfordringer og pludselig oplever, at man kan ting, som man ikke kunne før. I Holbæk Kommune er der flere indsatser, der på forskellig vis – gennem gruppe- eller individuelle forløb – arbejder med at hjælpe de udsatte unge med at håndtere deres tanker og de psykiske udfordringer, som mange af dem kæmper med.

Det gode eksempel på at skabe selvværd og handlekraft gennem arbejdet med det indre: Social færdighedstræning i grupper

Social færdighedstræning i grupper (SFT) er forløb støttet af Socialstyrelsen, der har til formål at hjælpe udsatte unge med at ændre negative tankemønstre til positive for at give dem en større selvtilid, gøre dem mindre afhængige af støtte og styrke deres sociale færdigheder.

For de udsatte unge i Holbæk Kommune består SFT af to gruppesamtaler om ugen i løbet af en periode på 4,5 måned. I gruppesamtalerne deltager to facilitatorer sammen med en gruppe på 10-12 unge med forskellige psykiske udfordringer.

Tilsyneladende giver arbejdet med det indre rigtig god mening for mange af de her unge mennesker. Kigger man i evalueringerne af forløbet, er disse også positive.

Citatet fra den ansatte viser, hvordan fokus er på at få de unge til at tænke positivt, og ikke mindst hvordan man efter vedkommendes vurdering er lykkedes med, at de unge får personlige succeser og sætter sig mål i livet.

"De får en ny måde at tænke på. I stedet for at tænke negativt skal de blive bedre til at tænke positivt ... Jeg synes faktisk, at det, vi opnår, er de her små personlige succeser. Det er vigtigt, når de lærer at sætte sig mål i livet. Der lykkedes vi rigtig godt. De kan sgu godt sætte mål"

-Ansatt, social færdighedstræning i grupper

Skabe rammer for succesoplevelser

Mange af de udsatte unge er ikke vant til at opleve succes. Mange er gået fra nederlag til nederlag og mangler derfor en tro på en positiv fremtid. Flere af indsatserne i Holbæk Kommune forsøger at give de udsatte unge muligheden for at få de succesoplevelser, som det ellers har været sparsomt med i livet. Fra

forskningen ved man også, hvordan unges egne oplevelser af at prøve noget af og lykkes kan styrke deres motivation for uddannelse og deres selvtillid mere generelt.³¹

Det gode eksempel på at skabe succesoplevelser: Virksomhedsindsatsen

Virksomhedsindsatsen er en indsats, der går på tværs af flere indsatser i Holbæk Kommune, og hvis hovedopgave er at finde og formidle praktiksteder.

Formålet med en praktik varierer alt efter borgeren. For dem, som ikke rigtig ved, hvad de vil, skal praktikken hjælpe dem med at træffe et begrundet valg. For andre, der venter på at starte i uddannelse, kan praktikken give dem brugbar erfaring inden studiestart. For andre grupper igen kan det handle om at skabe en arbejdsmarkedsidentitet eller afklare arbejdsevnen.

Når man snakker med ansatte i virksomhedsindsatsen, er der dog et fokus, som går på tværs af alle borger typer: nemlig at de skal have en følelse af, at de lykkes. Dette fokus afspejler sig også i citaterne nedenunder, hvor det er tydeligt, at hovedprioriteten ikke er at tvinge flest mulige praktiktimer ud af de unge, men at det handler om, at praktikopholdet skal give de unge en følelse af, at de kan lykkes. Netop denne tilgang viser, hvordan virksomhedsindsatsen arbejder med at styrke de unges følelse af selvværd og handlekraft gennem succesoplevelser.

"Vi får dem ud ad døren. Der, hvor det virkelige sker. Vi giver dem selvtillid, fordi de ved, at de gør en forskel..."

"Vi taler så med dem – er der nogle hensyn, har de angst eller bliver stresset, noget, vi skal fortælle virksomheden om. Vi spørger dem, hvor meget de kan holde til. De siger måske 20 timer, og så siger vi 15. Vi prøver altid at starte lidt under. De skal kunne fungere."

- Ansat, Virksomhedsindsatsen

POTENTIALER I ARBEJDET MED SELVVÆRD OG HANDLEKRAFT

I arbejdet med selvværd og handlekraft tyder det altså på, at Holbæk Kommune allerede gør en række af de ting, som giver mening. Dog vil vi gerne fremhæve to måder at styrke unges selvværd på, som man kan lade sig inspirere af.

Kombinationen af succesoplevelser og fokus på det indre

Manglende selvtillid og manglende succesoplevelser er naturligvis tæt knyttet sammen. Hvis man ikke har selvtilliden til at prøve, så vil man heller aldrig lykkes. Ligeledes vil man sjældnere lykkes, hvis man ikke tror på, at man kan, og at man har værdi. Udsatte unge mangler ofte både konkrete oplevelser med succes og en tro på, at de har en værdi.³² Derfor kan der også være gavnlige effekter af indsatser, som fokuserer på begge dele. Fra forskningen ved man, som tidligere nævnt, at parallelle indsatser fungerer godt. I Holbæk Kommune er Mod til uddannelse et godt eksempel på en indsats, der tager favntag med det indre, samtidig med at der sættes rammer op om succesoplevelser ude i den "virkelige verden". Fremadrettet kunne der derfor være potentiale i at igangsætte indsatser, som tager hånd om flere problemstillinger samtidig.

³¹ Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge?. Center for Ungdomsforskning, 2017.

³² Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge?. Center for Ungdomsforskning, 2017.

Andre rammer for succesoplevelser

I de seks indsatser, vi har undersøgt i dybden, er der i dag primært fokus på at skabe succesoplevelser gennem enten virksomhedspraktik (f.eks. i Broen til uddannelse) eller træning (Motion og mestring). Succesoplevelser kan imidlertid antage mange former og kan opstå i mange forskellige situationer, og derfor er der et potentiale i at udvide de rammer, som de unge har mulighed for at få succes inden for.

Kortlægningen af de udsatte unge i Holbæk Kommune i delanalyse 1 viste eksempelvis, at mange af de unge nærer en dyb interesse for det kreative eller for *gaming*. Ved at tage udgangspunkt i de unge menneskers interesser er der et potentiale for at skabe nye arenaer, hvor de udsatte unge kan få succesoplevelser. Et eksempel på, hvordan Holbæk Kommune allerede gør dette, er i indsatsen Mod til uddannelse. Her kan de unge blive hængende efter endt undervisning og male eller tegne. Vi mener dog stadig, at der ligger et uudnyttet potentiale i at skabe rammer om succesoplevelser inden for f.eks. billedkunst, teater, *gaming* eller noget helt fjerde.

LÆRINGSRUM

Den fjerde og sidste kerneproblemstilling, vi undersøger, er læringsrum. En stor del af udsatte unge befinder sig langt fra at kunne deltage i ordinær uddannelse og arbejde. De har derfor brug nogle alternative læringsrum, hvori de kan modnes, for på sigt at kunne komme i gang med en uddannelse eller et job. For at imødegå denne kerneproblemstilling skal man skabe rum for personlig og faglig udvikling, der matcher de udsatte unges evner, behov og drømme.

Når man kigger på tværs af de seks indsatser, er der stort fokus på læringsrum i tre ud af seks indsatser, og man arbejder overordnet med at skabe det på to måder, dels gennem **virksomhedspraktik** og dels gennem **særligt tilrettelagt undervisning**.

Virksomhedspraktik

Mange udsatte unge kender ikke ret meget til livet på en arbejdsplads. For dem kan en virksomhedspraktik være en mulighed for at prøve kræfter med et job og måske blive klar til at tage en uddannelse på sigt. Hvis praktikken matcher behov, evner og drømme hos den unge, kan et praktikforløb rumme rigtig god læring. En praktik kan nemlig give de unge en følelse af at være en del af et fællesskab, hvor de kan bidrage. I forskningen findes der også gode indikationer på, at sådanne virksomhedsforløb kan være en god hjælp for udsatte unge.³³

³³Kortlægning af eksisterende og relevante indsatser med job- og uddannelsesperspektiv for udsatte unge. CABI. 2014; Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge?. Center for Ungdomsforskning, 2017.

Det gode eksempel på at skabe læringsrum gennem praktik: Broen til uddannelse

Som tidligere beskrevet er Broen til uddannelse et godt eksempel på en parallel indsats. Kombinationen af mentor- og virksomhedsindsats er også et godt eksempel på, hvordan man kan skabe meningsfulde og alternative læringsrum for udsatte unge.

Det skyldes primært to ting: for det første, at de ansatte tager udgangspunkt i de unge menneskers egen motivation. Et udgangspunkt, som afspejles i nedenstående citat, og som selvsagt er en forudsætning, hvis man vil tilbyde meningsfulde praktikker. For det andet er mentordelen af Broen til uddannelse afgørende. Ofte kæmper de udsatte unge nemlig med en række andre udfordringer, ud over at de ikke er i uddannelse eller job. Her kan mentoren spille en vigtig rolle i at støtte de unge til at håndtere dagligdagsudfordringer, så de unge har lettere ved at eksistere i det alternative læringsrum, som en praktik kan være.

"Vi tager afsæt i deres ønsker og drømme.

(...)

Det, som er gennemgående: Vi har en kontakt. Som ikke er baseret på pegefinger."

- Ansat, Broen til uddannelse

Særligt tilrettelagt undervisning

En anden måde, hvorpå de seks indsatser tilbyder alternative læringsrum for de udsatte unge, er gennem særligt tilrettelagte undervisningsforløb, og det kan der være rigtig gode grunde til. Mange af de udsatte unge har nemlig de samme ønsker som alle andre i forhold til at kunne tage en uddannelse og på sigt varetage et job. Ofte har deres problem dog været, at de rammer, der tilbydes for undervisning, ikke har passeret dem. En måde at imødekomme det på er ved netop at tilrettelægge undervisning, som møder de unge der, hvor de nu engang befinder sig, og som tager hensyn til deres evner og behov. Det er indsatsen Mod til uddannelse et godt eksempel på.

Det gode eksempel på at skabe læringsrum gennem særligt tilrettelagte undervisningsforløb: Mod til uddannelse

Mod til uddannelse består af forskellige moduler, hvoraf det ene er et særligt tilrettelagt undervisningsforløb for psykisk sårbare unge, der gerne vil styrke deres faglighed.

Her kan de unge modtage undervisning i blandt andet dansk og matematik. Indholdet og rammerne omkring undervisningen forsøger man i videst muligt omfang at tilpasse de unge. Dette gøres blandt andet ved, at de unge ikke behøver møde op alle dagene, ligesom man prøver at lave fagligt indhold, der bedst matcher de unges niveau. Kombineret med det tidligere beskrevne fokus på at facilitere et stærkt fællesskab mellem de deltagende unge hjælper det de unge med at opnå faglig udvikling på en måde, som tager hensyn til dem og deres behov.

Kort fortalt virker det altså til, at man har et undervisningstilbud, der ikke er så kasseformet som det ordinære uddannelsessystem, og hvor der er tid og forståelse til at rumme de udsatte unge.

POTENTIALER I ARBEJDET MED LÆRINGSRUM

Der findes mange måder at lave meningsfulde læringsrum for udsatte unge. Nedenunder har vi beskrevet to måder, som vi mener, at man med fordel kunne arbejde endnu mere med, hvis man gerne vil styrke arbejdet med læringsrum for de udsatte unge.

Kreative læringsrum

En måde at nytænke arbejdet med alternative læringsrum på er at skabe nogle læringsmiljøer, hvor fokus ikke er på at erhverve sig boglige eller erhvervsmæssige kompetencer. Et eksempel på en indsats, der arbejder med netop dette, er Opgang 2 i Aarhus.

Opgang 2 er kort fortalt et afklaringsforløb, hvor unge aktivitetsparate skal finde ud af, hvad de godt kunne tænke sig at lave. Det indebærer, at de unge hver dag kan beskæftige sig med teater, billedkunst eller musik sammen med andre unge, der interesserer sig for kreative udtryksformer. Ideen er, at de unge gennem mødet med andre og det kreative arbejde bliver klogere på sig selv. På den måde er Opgang 2 et sted, hvor unge udsatte, uden at beskæftige sig med noget "bogligt", kan udvikle sig og lære og bliver klogere på, hvad de vil.³⁴

Lad de unge selv tage magten over deres praktik

Som tidligere nævnt kan en praktik udgøre et rigtig godt læringsrum for mange udsatte unge. I langt de fleste tilfælde er det dog en virksomhedskonsulent eller anden ansat i kommunen, som formidler kontakten og finder den rette praktik til de unge. Selvom medarbejderne tager udgangspunkt i de unges ønsker, så ligger der et potentiale i at lade den unge spille en større rolle, når der skal findes et praktiksted. Det kan give de unge et større ejerskab over forløbet og derigennem skabe større motivation. Et eksempel på en indsats, der afprøver denne tilgang, er Nextwork, som er udviklet af Rockwool Fonden. Kort fortalt bliver de unge en del af en gruppe med andre unge, hvor man gennem samtaler skal finde frem til, hvad man har af ønsker og drømme. De unge skal selv tage teten og gennem praktikmesser kontakte den virksomhed, hvor de ønsker en praktikplads.³⁵ I øjeblikket kører der Nextwork-forløb i fem kommuner landet over.

³⁴ Læs mere om Opgang 2 i Bikubenfondens [debatoplæg](#) "Unge på kanten" udarbejdet af Tænk tanken Mandag Morgen i 2018.

³⁵ Udsatte unge netværker sig til et arbejde. Mandag Morgen, 2020.

INDSPARKET – OPSAMLLENDE PERSPEKTIVER PÅ DET FREMADRETTEDE ARBEJDE

På baggrund af analysen af Holbæk Kommunes arbejde med de fire kerneproblemstillinger er der fem tværgående pointer, vi gerne vil fremhæve. Det omhandler både det, som fungerer godt, og de muligheder samt uudnyttede potentialer, der ligger i det fremadrettede arbejde med udsatte unge.

PARALLELE INDSATSER VIRKER

For det første er der meget, der tyder på, at de mest velfungerende indsatser – som Mod til uddannelse og Broen til uddannelse – arbejder med flere kerneproblemstillinger på samme tid. Det underbygges også i forskningen, der viser, at parallelle indsatser er afgørende for at flytte udsatte unge i job eller uddannelse.³⁶

DEN HÅNDHOLDTE TILGANG FUNGERER GODT

For det andet viste analysen, at indsatser, der arbejder med en meget håndholdt tilgang i forhold til de unge, skaber en positiv forandring. Det er bl.a. tydeligt i virksomhedsindsatsen, hvor de stærkeste forandringer kommer, når virksomhedskonsulenten går med den unge i praktikforløbet ved at tage rundt med den unge på arbejdspladsen og hjælpe den unge i gang med arbejdsopgaverne og ind i det sociale fællesskab.

CIVILSAMFUNDET KAN VÆRE EN RESSOURCE

For det tredje er der potentiale i at styrke samarbejdet med og brobygningen til civilsamfundet. Civilsamfundet er en uvurderlig ressource, der både kan hjælpe udsatte unge ind i de brede fællesskaber og levere en anden og mere fleksibel støtte, der er mindre afhængig af kommunens.

TID OG TÅLMODIGHED ER AFGØRENDE

For det fjerde er det afgørende, at der er tid og tålmodighed i indsatserne. De tilbud, der ikke har en skarp bagkant, og hvor de unge kan modnes og udvikle sig langsomt, lader til at have stærke resultater. Tålmodigheden er fuldstændig afgørende, eksempelvis for de unge, der kæmper med psykiske problemer, fordi de har brug for tryghed og tillid til den enkelte medarbejder, før de begynder at kunne flytte sig.

DET KREATIVE POTENTIALE

For det femte ligger der et potentiale i at etablere tilbud og indsatser, hvor hovedindholdet tager udgangspunkt i de unges fritidsinteresser. Uanset om det drejer sig om teater, billedkunst, *gaming* eller noget helt fjerde, kan man skabe personlig og faglig modning hos de unge ved at fokusere på succesoplevelser og læringsrum, der ikke har et snævert fokus på boglige eller erhvervmæssige kompetencer.

³⁶ Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor?. VIVE, 2019.

KILDER

LITTERATUR

Analyse af kontanthjælpsreformens effekt på overgangen til kontanthjælp for unge i beskæftigelse og uddannelse. Beskæftigelsesministeriet analyseenhed, 2017.

Danskernes læsefærdigheder. En undersøgelse af 18-67-åriges læsning af dagligdags tekster. Projekt Læsning - Undervisningsministeriet, 1991.

Disconnected youth: Past, present & future. Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2017.

Fællesskabsmålingen. En undersøgelse af livsvilkår og social eksklusion i Danmark. VIVE, 2017.

Første led i fødekæden? En undersøgelse af børn og unge i kriminelle grupper. Justitsministeriets Forskningskontor, 2011.

Hjemløshed i Danmark 2019. National kortlægning. VIVE, 2019.

Holder påstandene? Gennemgang af det empiriske grundlag for beskæftigelsesreformerne Tal og Analyse, 2017

Hvad ved vi om udsatte unge? Historik, omfang og årsager. Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2017.

Hvem er de unge på kanten af det danske samfund? Om hverdagsliv, ungdomskultur og indsatser der gør en positiv forskel. Center for Ungdomsforskning, 2015.

Hvordan skaber man motivation for uddannelse blandt udsatte unge?. Center for Ungdomsforskning, 2017

Hvordan udvikler beskæftigelsen sig i Danmark? En analyse af forskellige befolkningsgruppers deltagelse på arbejdsmarkedet. Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2019.

Kortlægning af eksisterende og relevante indsatser med job- og uddannelsesperspektiv for udsatte unge. CABI. 2014.

Let vejen - til uddannelse for ordblinde børn og unge. Egmont Rapporten, 2018

Motiveret beskæftigelse. Center For Social Nytænkning, 2018

Ny udsathed i ungdomslivet. Center for ungdomsforskning, 2019

Ordblindhed. Gellert, Anna Steenberg, Mads Poulsen, and Carsten Elbro, 2018 i *Samfundsøkonomien 1* (2018).

Reading Disabilities, Behaviour Problems and Delinquency: a review. Gellert & Elbro, 1999.

Sagsbehandlerens betydning for udsatte borgeres jobchancer. Væksthusets Forskningscenter, 2017.

Uden uddannelse og arbejde – unges tilblivelser i komplekse transitioner. Center for ungdomsforskning, 2016

Udsatte unge – fra kanten til fællesskabet. Tænk tanken Mandag Morgen, 2019..

Udsatte unge netværker sig til et arbejde. Mandag Morgen, 2020.

Udsatte unge, et geografisk overblik. SFI, 2016

Unge på kanten. Tænk tanken Mandag Morgen/Bikubenfonden, 2018

Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfra, hvorhen og hvorfor?. VIVE, 2019.

Unge uden uddannelse – hvordan får vi alle unge med?. Cevea, 2019.

INTERVIEW

Interview i forbindelse med delanalyse 1

Fem sagsbehandlere.

Elleve støttepersoner til de unge.

Fem udsatte unge (2 unge i ressourceforløb, 1 aktivitetsparat ung og 2 uddannelsesparate unge).

Interview i forbindelse med delanalyse 2

Ordblindeekspert Carsten Elbro, Professor i læsning, dr.phil. i ordblindhed ved Center for Læseforskning ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab på Københavns Universitet.

Lonni Nielsen Moesby, udviklingschef hos AOF-center Sjælland.

Interview i forbindelse med delanalyse 3

Ansæt, Mod til uddannelse.

Ansæt, Broen til uddannelse.

Ansæt, Ungeforum.

Ansæt, Social færdighedstræning i grupper.

Ansæt, Motion og mestrings.

Ansæt, Boligsocial indsats i Ladegårdsparken.

Ansæt, Boligsocial indsats i Vangkvarteret.

Ansæt, frivillig mentorindsats.

Ansæt, ungebase og kursuscenter.

3 kommunale ledere i Holbæk Kommune.

ØVRIGE DATA

Målgruppebeskrivelsen af de udsatte unge er blevet til på baggrund af data fra 5 kilder:

Særkørsler fra Danmarks Statistik, offentlig tilgængeligt data fra Danmarks Statistik, Det Kommunaløkonomiske Sundhedsinformationsgrundlag (KØS), Det Nationale Center for Velfærd (VIVE), Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR).

Nedenunder er det angivet hvilke figurer i rapporten, der baserer sig på hvilke datakilder. Årstallet i parentes angiver det år, som data dækker.

Figur 2, 3, 4, 16 og 17 - Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2019)

Figur 1, 14 og 15 - Mandag Morgens særkørsel ved Danmarks Statistik (2017)

Figur 5 - Kommunaløkonomisk Sundhedsinformationsgrundlag, KØS (2018)

Figur 6 – VIVE (2019)

Figur 7, 8 og 9 - Danmarks Statistik (2019)

Figur 10, 11 og 12 - Danmarks Statistik (2018)

Figur 13 - Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2019) (figur 13)

I forbindelse med delanalyse 2, så stammer hovedparten af den øvrige data fra Holbæk Kommune. Nedenunder kan ses en opstilling af disse datakilder.

Data fra Holbæk Kommune om ordblindeandelen blandt de screenede unge på uddannelseshjælp (2019).

Figur 22 omhandlende den Geografisk fordeling af 25-29-årige i Holbæk Kommune, fordelt på hhv. alle unge og unge på offentlig forsørgelse er baseret på tal fra Holbæk Kommune (2019).

Figur 23 omhandlende Andelen af 25-29-årige, der er på offentlig forsørgelse inden for hver 2x2 km²-kvarter i Holbæk Kommune, er ligeså baseret på tal fra Holbæk Kommune (2019)

Tabel 1 om antallet af, som Antallet af børn, som anbringes i Holbæk Kommune fra andre kommuner, over for antallet af børn fra Holbæk Kommune, som anbringes i andre kommuner, er baseret på tal fra tre forskellige afdelinger i Holbæk Kommune.

Opgørelsen, der viser at 111 ud af 159 af de unge på uddannelseshjælp kæmper med psykiske udfordringer er baseret på en opgørelse fra Holbæk Kommune.

Hvad angår delanalyse 3, så består den øvrige data af række forskellige kilder. For overblik gå til tabel 2.